

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

LETNIK XXXIII. — VOLUME XXXIII. AVG. - SEPT. 1982 — PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5 ŠTEV. 8. 9. — No. 8. 9.

DONEČ POZDRAV

Ljubi bratje, sestre drage
v daljni, drugi domovini!
Vemo, da živite v stari še milini-
v lepi skupnosti slovenski.

Vzeli ste seboj zvestobo, vero
in ljubezni polno mero,
ki obsega širni božji svet.
Vracate se v mislih spet in spet
nazaj v dom babice in deda...
Dajate nam diš sosedu,
mi pa vam domače lipe vonj.

Z vašo držo onstran morja
z upi vžigate obzorja
nam na teh domačih tleh -
a v težkih, težkih dneih...

Misli naše grejo k vam
ko jutro sonce pozlati.
K vam pa zvezda sen srebrni.

Misel in ljubezen ne pozna meja
srce pa toploto da.

Vsadili nageljčkov ste svet
tam v daljni novi svet.
Ga zalivate s solzo spomina.
Mu prisili ste prsti slovenske,
da domača glina
daje moč, da zdrava korenina
bo ostala vaša. Domovina -
bo dajala preko Oceana
pesmi v valovih Save, Drave
vam v ljubezni zlate
v radostne pozdrave!

Milka Hartman
Libuče 12. maj 82

SLOVENIJA 1982

Vinko Beličič

Ker živim ob zunanjem robu
svoje rodne Slovenije, mi je moč
stalno in sproti spremljati življen-
je v nji, kakor je razvidno iz
njene tiska, radia in televizije,
pa tudi iz pričevanja
obiskovalcev, saj je meja zares
odprta.

Zgodaj spomladi 1982 so bili ob-
javljani podatki o ljudskem štetju
v marcu 1981. V SR Sloveniji je
tedaj znašal delež Slovencev 90
odstotkov in pol; to se pravi, da je
v zadnjih desetih letih padel za 4
odstotke. Povečalo pa se je število
prebivalcev iz drugih predelov
SFRJ; po približnih cenitvah je
zdaj teh v Sloveniji okoli 130.000. In
poraslo je število tistih, ki so se pri
popisu nazvali Jugoslovane. Sicer
znaša prirastek Slovencev v
matični domovini v zadnjih treh
desetletjih približno 300.000. Njih
število se počasi pomika proti
milijonu in tričetrti.

To pa je samo kvantitativna
stran, ki še ne bi bila tako slaba.
Toda če se vprašamo, kakšni so ti
novi Slovenci po svoji kakovosti, je
podoba manj vesela. To bo razvid-
no iz nadaljnjih besed.

Ne bom se obirneje ustavljal
ob gospodarskih vprašanjih, ki
torej celotno SFRJ in ki jih gori
nihče ne prikriva. Prevelika
potrošnja, prevelika proizvodnja,
sebični odnosi med republikami
oz. pokrajinami, boj za devize.
Samo za odplačevanje dolga v tu-
jini je treba mesečno zbrati mili-
jardo dolarjev. Tako primanjkuje
deviz za nakup surovin in
"repromateriala". Posledica:
zastoji v tovarnah, torej piječiji in
slabši izdelki, čemur sledi pešanje
izvoza (tudi zaradi tuje
konkurence), ki bi edini prinašal
prepotrebne devize. Sploh je vsa
SFRJ kot obsedena od potrebe po
njih. Precej priliva si letos obeta
od turistične sezone.

Se en pojav naj omenim,
značilen za pomladne mesece 1982.
Ko je v SFRJ zmanjkalo kave, so
začele hoditi ponjo v Trst - v
"tihotapsko Meko" - množice
Jugoturistov. Prizori v trgovinah

in pred njimi so bili nepopisni,
tihotapljenje domov fantastično
iznajdljivo, pošiljanje enokilskih
paketov po pošti naavnost
panično. Končno je SFRJ
sporočila nakup 15 tisoč ton kave-
in ljudem je za hip odleglo. A
kmalu se je pojavilo vprašanje:
"Kje bomo pa devize dobili?" In
novo nakupovanje, vezanje
paketov, lepljenje znamk, naval
na okenca... V Trstu stane
kilogram ca. 8.000 lir, v Beogradu
na črni borzi - preračunano v lire-
vsaj štirikrat toliko.

Med Beogradom na eni ter
republikami (in pokrajinami
Kosovom in Vojvodino) na drugi
strani je trenje, kdo naj plačuje
dolgove: one ali celotni kolektiv?
Nihče pa se nikdar ne zdnaje
pred sodiščem. Individualne
odgovornosti SFRJ očitno sploh
ne pozna. Polome in izgube plaču-
je tudi nedolžni, tj. država kot
celota, jasno je, da takšna "vez
bratstva in edinstva" ne bo mogla
v nedogled družiti mozaika
narodov in narodnosti.

Vsako poudarjanje narodnosti
velja za šovinizem, ki da je naj-
večji sovražnik samoupravnega
socializma. Kosovo je velik trn v
telesu SFRJ, in velika uganka za
prihodnost. Albancev je po lan-
skem štetju v tej "avtonomni"
pokrajini že več kot milijon in četrt
ali skoraj 78 odstotkov. Velja za
gospodarsko najbolj zaostal
predel v državi. Beograd misli, da
bo problem rešil, če bodo vse
republike z investicijami
priskočile Kosovu na pomoč. Toda
človek ne živi samo od kruha.
Albanci hočejo samostojno
republiko, enakopravno Srbiji.
Podoben težnje se krepijo tudi v
Vojvodini.

V Sloveniji se na račun
slovenščine bolj in bolj širi
srbohrvaščina. Že tako je naš
jezik v javni rabi zmeraj klavr-
nejši, Zoper to so pred letom ali
dvema ustanovili Jezikovno raz-
sodišče, ki je seveda trčilo tudi ob
problem srbohrvaščine. In tu se je
(Nadaljevanje na strani 4)

The Premier
of Ontario

Parliament Buildings
Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 1A1

July 23, 1982

Dear Mr. Markes and Mr. Pavlin:

I appreciate your kind invitation to
attend the celebration of Slovenian Day on Sunday,
July 25th. Regrettably, I am required to be
elsewhere on this date and thus am unable to take
part in what I know is an important annual event.

However, I would not wish this special
occasion to pass without extending to all Canadians
of Slovenian origin the warmest greetings and good
wishes of the people and the Government of Ontario.

From our earliest beginnings, Ontario
and Canada have developed through the industry,
courage and perseverance of the people of many
nationalities who have come to this land to build
a new life. Through these years, you have shared
with all Canadians your dedication and your cultural
inheritance, and have contributed greatly to the
evolution of our richly unique Canadian society.

As the leader of a Government that is
committed to a policy of cultural identity and
retention, I acknowledge with gratitude the
important contributions that our people of
Slovenian ancestry are making, in all walks of
life, to our nation and this province.

On this day, as you celebrate your rich
ancestral heritage, you will also draw strength
and firm resolve that will help us to forge a
stronger and united Canada which will continue to
be a haven for many and a home of liberty, peace
and justice for all.

In conclusion, may I express the hope
that your activities will be both pleasurable
and memorable, and that you will all enjoy much
happiness and continued success throughout many
years to come.

Sincerely,

William G. Davis

Mr. P. Markes and Mr. P. Pavlin,
Co-Chairmen,
Slovenian Council of Canada,
618 Manning Avenue,
TORONTO, Ontario.
M6G 2V9

Minister of State
Multiculturalism
Ottawa K1A 0M5

Mr. V. Mauko,
Public Relations,
Slovenian Council of Canada
618 Manning Avenue,
Toronto, Ontario.
M6G 2V9

July 22, 1982.

Dear Mr. Mauko:

I was very pleased to receive your kind invitation to
attend the 22nd Annual Slovenian Day picnic.

I'm disappointed that a prior commitment prevents me
from joining you and your distinguished guests on this important
occasion.

As Minister of State for Multiculturalism, I am
delighted to have this opportunity to commend you and your
members for the splendid way in which you remain attached to your
ancestral customs and language, and continually express your
gratitude for the freedom that Canadian citizenship gives you.
Your love of freedom and your willingness to share your heritage
with all Canadians have done much to make us into a truly
harmonious multicultural society.

Again, I'm very sorry that I cannot be with you this
afternoon at your annual picnic. May your spirit of enterprise
and your gratitude for the gift of freedom inspire all Canadians.

Your sincerely,

Jim Fleming

Canada

Ontario

Advisory Council on
Multiculturalism and
Citizenship

July 25, 1982

The Slovenian Community

Ladies and Gentlemen:

On behalf of the Ontario Advisory Council on Multicul-
turalism and Citizenship, I wish to convey to the Slo-
venian Council of Canada best wishes for a very success-
ful celebration of Slovenian Day.

The commemoration of this occasion is a positive state-
ment that Slovenian cultural heritage is flourishing in
Ontario. Slovenian Day is a further testimony to the
work and dedication of the Slovenian Community in the
preservation and the continued growth of its national
cultural heritage.

Through the sharing of the Slovenian heritage with all
Canadians, your community is contributing to a better
understanding and respect of the many diverse cultures
residing in this province.

Mavis E. Burke
Chairperson

Dr. Tine Debeljak Jr.
Buenos Aires 1. julija 1982

Člani in članice "Planike" izvajajo pod vodstvom gđe. Nevenke
Stajan slovenske narodne plesne na 23 slovenskem dnevu.

Hon. Tony Ruprecht M.P.P. je
vžgal s svojim govorom.

G. Mirko javornik. Je bil
slavnostni govornik.

Pogled na del tribune s častnimi gosti.

LEGISLATIVE ASSEMBLY
TONY RUPRECHT, M.P.P.
PARKDALE
MR. V. MAUKO,
SLOVENIAN COUNCIL OF CANADA,
618 MANNING AVENUE,
TORONTO, ONT.,
M6G 2V9

MY DEAR SLOVENIAN FRIENDS:

EXCERPTS FROM SPEECH

PLEASE RECEIVE THE HEARTFELT GREETING OF DAVID PETERSON, THE
LEADER OF THE LIBERAL PARTY OF ONTARIO, ON THE OCCASION OF THE
22ND ANNUAL PICNIC OF THE SLOVENIAN COUNCIL OF CANADA.
MR. PETERSON, LIKE MANY OTHER CANADIANS, IS CONSCIOUS OF THE
CONTRIBUTION WHICH THE SLOVENIAN COMMUNITY HAS MADE TO
CANADIAN LIFE.

I AM GRATEFUL FOR THE PLEASURE OF MEETING WITH OLD FRIENDS HERE,
AND OF ACQUAINTING MYSELF WITH NEW ONES. THE CALIBRE OF YOUR
LEADERSHIP IS SUPERB IN ORGANIZATION, ADMINISTRATION AND
ESPECIALLY IN EDUCATION. REV. MEJAC, MR. MIRKO JAVORNIK FROM
THE UNITED STATES, AND THE FORMER PRESIDENT OF SLOVENIAN
FEDERATION OF CANADA, MR. MAUKO, ARE CONSTANTLY REMINDING
CANADIANS OF SLOVENIAN HISTORY, TRADITIONS AND CULTURE.

I KEEP RECEIVING UPDATES ON THE LONG AND INSPIRING HISTORY OF
SLOVENIA. WE ALL KNOW THAT THE SLOVENIAN LANGUAGE, COSTUME,
TRADITIONS AND IDEALS RUN DEEP.

THOUGHTFUL CANADIANS CONGRATULATE THE SLOVENIAN COMMUNITY OF
CANADA FOR ITS OUTSTANDING SUCCESS IN MAINTAINING ITS
HISTORIC TRADITIONS IN CANADA, AND ITS FIRM DETERMINATION TO
CONTINUE THE PRESERVATION OF THESE TRADITIONS.

I AM HAPPY THAT LARGE NUMBERS OF SLOVENIANS HAVE CHOSEN TO
SETTLE IN CANADA, AND HELP IN THE BUILDING OF A STRONG AND
UNITED CANADIAN NATION. CANADIANS OF SLOVENIAN BACKGROUND HAVE
MADE TREMENDOUS CONTRIBUTIONS TO ALL ASPECTS OF CANADIAN LIFE,
INDUSTRY, THE ARTS, COMMERCE AND THE PROFESSIONS.

AT THIS HISTORIC TIME, WE MUST BE MINDFUL OF RELATIVES AND FRIENDS
WHO DO NOT ENJOY THE RIGHTS AND FREEDOMS WE HAVE HERE IN CANADA.
ESPECIALLY, IT MUST BE OUR TASK TO WORK TOWARDS GREATER FREEDOM
ANYWHERE WE ENCOUNTER TYRANNY. AND, IF WE ALL PUT OUR SHOULDER
TOWARDS THE ACHIEVEMENT OF THAT GOAL, PERHAPS ONE DAY WE WILL
SEE FULLY AUTONOMOUS SLOVENIA.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 11" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
446 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvič v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino 750.-, perov, za Brasilijo 180.-, Kruzeirov, za Anglijo 60.-, šilingov, za Avstralijo 160 šilingov, za Avstralijo 10.-, avstr. £, za Italijo in Trst 2400.-, lir, za Francijo 1800.-, frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

TORONTO

• 23. slovenski dan je bil letos 25. julija 1982 ob 2 popoldne na prostoru pred kapelico na slovenskem letovišču pri Boltonu. Prireditelj: Slovensko-Kanadski Svet.

Sporod je obsegal: 1) Himni: kanadski in slovenski (izvajal ju je prof. g. J. Osana) Sledil je 2) Pozdrav vsem in predstavitev gostov (vezalec Krevs Rado ml.), 3) domača pozdrav koroške pesnice Milke Hartman (recitala ga. Nežka Skulj), 4) Slovenija 1982, njeno sliko nam je podal književnik Vinko Beličič iz Opčin nad Trstom (bral g. V. Čekuta), 5) Mladi harmonikarji iz Clevelanda (vodja Rudi Knez), 6) Mladina poje Pozdravna pesem (R. Gobec) V hribih se dela dan (A. Foester), Potkan ples (M. Tomc - J. Osana) (pevovodja B. Potočnik), 7) Mladi harmonikarji iz Clevelanda (vodja Rudi Knez), 8) Domovina — (pred odhodom) (Simon Jenko - Fr. Korbar) pela sta gđ. Dragica Podobnik in Blaž Potočnik), 9) O vzrokih našega ponosa, slavnostni govornik je bil književnik Mirko Javornik iz Washingtona USA, 10) Na golici, izvajala plesna skupina "Mladi glas" in 11) Veseli zvoki harmonike, izvajala plesna skupina "planika" (voditeljica obeh skupin gđ. Nevenka Stajan) in za zaključek kot vsako leto 12) Vaje na orodju Slovenska telovadna zveza (vodja ing. Fr. Grmek).

Program je bil na višku in je uspel na splošno zadovoljnost velike množice.

Med povabljenimi častnimi gosti so bili: Hon. Al Kolyn M.P.P. iz Lakeshore volilnega okrožja, ki je s soprogo zastopal Ontarijskega premiera Hon. Wm. G. Davisa, ter prebral navzočim sporočilo istega, g. Tony O'Donohue, z ženo, alderman okrožja 4. v Torontu, ki je zastopal torontskega župana g. Arthur Eggletona, župan mesta Etobicoke g. C. Dennis Flynn, županja mesta Mississauga g. McCullion z možem, Hon. Tony Ruprecht, M.P.P. okrožja Parkdale, ki je zastopal voditelja ontarijskih Liberalcev in zelo navdušil vse navzoče s svojim ognjvitim pozdravom in gđ. M. Ziniak, ki je zastopala ga. Dr. H.E. Burke, predsednico Ontario Government Advisory Council on Multiculturalism and Citizenship, ki je prečitala njene čestitke za uspeh Slovenskega dne. Posebna voščila je poslal Hon. Jim Fleming, minister za mnogokulturnost pri federalni vladi, prav tako pa tudi Hon. Charles L. Caccia, delovni minister federalne vlade, nadalje še Hon. Bruce McCaffrey, M.P.P. provincialni minister za državljanstvo in kulturo ter Hon. Reuben Baetz, provincialni minister za turizem in razvedrila. Močno so odjeknili tudi pismena voščila za uspešni dan prijatelja Slovencev nekdanji minister ontarijske vlade g. J. Yaremko. G. Orest Stecić od A.B.N. pa je razložil kot predsednik iste za Kanado namene in dela iste ter prinesel pozdrave članov, g. P. Markeš, co-chairman prireditve pa je prečitala lepo poslanico slovenskega pisatelja g. Tineta Debeljaka iz Argentine.

Dobro je odjeknilo sporočilo slovenskega pisatelja g. Vinka Beličiča, ki živi v Trstu in pesem posvečena slovenskemu dnevu koroške pesnice Milke Hartmanove in pa močan slavnosti govor slovenskega pisatelja, novinarja in književnika g. Mirka Javornika.

Prav tako so tudi vsi drugi nastopajoči na programu doprinesli k slovensosti.

presenečenje pa so vsekakor bili mladinci in mladenke "Mladih harmonikarjev" iz Clevelanda pod vodstvom g. Rudija Kneza (prejšnji dan so si popoldne in zvečer na hitro ogledali posebnosti Toronta!) Nastopajoči iz Toronta, kot g. V. Čekuta, ga. Nežka Skulj, pevca gđ. Dragica Podobnik in g. Blaž Potočnik, kakor tudi njegov zbor iz New Torontske šole ter obe plesni skupini Mladi glas in Planika - pod vodstvom gđ. Nevenke Stajan, -so navdušili navzoče; za zaključek pa je Slovenska telovadna zveza pod vodstvom ing. g. Fr. Grmeka izvajala odlično težke točke na bradli. Za glasbeno spremljavo pa je skrbel prof. Josė Osana.

Ne smemo tudi prezreti dejstva, da so bili na častni tribuni, z drugimi gosti, tudi predstavniki in predsedniki organizacij, ki so zastopane v Slovensko-Kanadskem Svetu. Med njimi pa je bil tudi g. iz Koroške, ki je bil tu na obisku tiste dneve.

Da je vse „stimalo“ in šlo kot je treba pa zasluži pohvalo g. Krevs Rado - mlajši, ki je bil vezalec programa M.C.). Odlično delo pa so opravile tudi gospe v kuhinji in fantje v baru.

Vsekakor reči moramo, da je bil letošnji 23. SLOVENSKI DAN USPEŠEN. Letos so tudi zvočniki bili uravnani in so pripomogli k uspehu. Čestitamo. Pa tudi Bog nam je bil naklonjen, - čeprav je bilo oblačno, a dež je počakal s svojim blagoslovom. Prirediteljem in sodelovalcem — čestitke!

ZADRUŽNA MISEL

Hranilnica in posojilnica Janeza Evg. Kreka je izdalo zadružno misel in med drugim sporoča svojem delovanju naslednje:

KORAK NAREJ
V polletju, ki je za nami, je prisnela našemu zavodu novega zapisa in veliko zavest za večji gospodarski napredek.

Na pogostih posvetovanjih vseh treh odborov je prišlo do sklepa, da bo naš denarni zavod nudi nove uslugi in se s tem posodobil v uspešnem denarni zavod.

Glavni odbor je soglasno sklenil:
1. zvišanje zavarovalnih vlog
2. nove uslugi (RSP-RHOSP)
3. nov sistem poslovanja

Pri vsem tem pa želimo, da bi člani z nasveti in s svojim znanjem sodelovali s svojim denarnim zavodom. Sklepi glavnega odbora so prav gotovo znak trdnosti in uspešnosti Hranilnice in Posojilnice J. E. Kreka.

NOVO ZAVAROVANJE VLOG

S prvim sežiranjem bodo vsa hranilna vloga zavarovane na \$200.000 od sedanjih \$200.000.

Nova zavarovanje je pod istim pogojem, kot je bilo do sedaj, vendar je vsa hranilna vloga ob času zapisa ali smrti. Ako imate ob času smrti \$2000 v hranilni vlogi, potem vam bo hranilnica izplačala \$4000 (2000 vaše vlogane in 2000 zavarovalnine). Ako je vsa vloga vlogila po tem, je zavarovana vsa enaka vloga hranilni vlogi.

Tudi taktar bo vsa premija plačala Hranilnica in Posojilnica J. E. Kreka. Vsekakor, ki želi posojiti jih lahko dobi osebno ali pa "naštano". Tovrstno zavarovanje ima veliko prednost pred drugim denarnim zavodom in to je tudi glavni namen kreditnih vzaj.

NOVE USLUGOSTI

R.R.S.P. (REGISTERED RETIREMENT SAVINGS PLAN)
Glavni namen tega načrta je, omogočiti članom zadruga dostojno pokojnino. Ob tem ko prejmete vsake obresti, vloženo vsoto lahko odpišate od vsakega letnega dohodka ob času prijave vsakega obsega davka. Vse, ki je lanka vsakdo vlogi letno je do 20% letnega dohodka, maksimalno \$5.500. V slučaju, da že vplačujete v pokojninski sklad potem je maksimalna vsota \$3.500 manj kar je bilo vplačano v vaši službi.

RHOSP (REGISTERED HOME OWNERSHIP SAVING PLAN)

Zelo primerno investicija za tiste, ki si ne lastijo lastnega doma. Letno lanka vložite \$1000 in to lahko poravnate do dosežete vsote 10.000, to se pravi deset let. Tudi "v" vrste vlog se odpišajo od vsakega dohodninskega davka.

CONJUGATE CONTRIBUTION PLAN

Receive \$1000 deduction from your annual income by contributing to this plan each year and help more than first home a reality. Money earned on contribution is also tax free.

O obeh "prijavi" bomo podrobneje avestili v prihodnji številki, gotovo pa je da vam bo zadruga nudila te iste za vaše lastne domače lano.

V uradu imamo na razpolago la zadefinirano literaturo, ki je vsakomur na voljo.

NOV SISTEM POSLOVANJA

V nobilnici prirednosti bo zadruga posodobila poslovanje s tem da se bo poskušala računovodski (computer) s tem računom bo mogoče nuditi več operacij in to vedno le tedaj, ako bo zanimanje članov zadruga.

V mislih imamo namreč "tekoči račun" (Current Account). Nov način zbiranja prečnih prehodnih prijav, zato bi zelo ustregli našim, oziroma bi pokazali zanimanje s tem da bi izrazili svoje želje.

ALU SI JE ČLAN PRVEGA SLOVENSKEGA ZAVODA V TORONTU, J. E. KREKA?

FOR ALL YOUR INVESTMENT NEEDS

MILI KUS

(416) 361-2379
RES: (416) 967-9147

**Merrill Lynch
Royal Securities
Limited**

P.O. BOX 31
TORONTO DOMINION CENTRE
TORONTO, ONTARIO M5K 1C2

Cleveland

• Tudi letos se je zbrala številna množica pri spominski kapelici na Slovenski pristavi dne 20. julija, da so pri sv. maši molili za vse padle domobrance in četnike ter za pobito civilno prebivalstvo. Tabor DSPB Cleveland je proslavo nad vse lepo organiziral. Sv. mašo je daroval č. g. Franc Kosem. Med udeleženci je bilo tudi mnogo gostov iz drugih krajev, posebno številno zastopani so bili Torontčani.

• Začetek julija je bil nad vse razgiban me clevelandskimi Slovenci. Komaj si se mogel odločiti česa se boš udeležil in kaj boš moral opustiti. 2. julija ob 4. uri popoldan je bil v tukajšnji katedrali sv. Janeza posvečen za pomožnega clevelandskega škofa č. g. A. Edward Pevec, sin slovenskih staršev, ki je izšel iz župnije Sv. Vida in je bil tam tudi župnik štiri leta. Cerkev je bila nabito polna samo povabljeni so mogli v cerkev. Posvetitvi škofa Pevca in pa 50 letnici mašništva upokojenega clevelandskega škofa Clarenca Issemanna je prisostvovalo 40 škofov, med njimi dva kardinala. Tudi dva slovenska škofa sta bila navzoča: Torontski pomožni škof Alojzij Ambrožič in pa mariborski škof Franc Kramberger. Ko so pevci začeli peti slovensko "Je angel Gospodov...", je naenkrat pela skoraj vsa cerkev. Takrat si še videl koliko Slovencev je bilo prisotnih in kako od srca jim je šlo petje te najljubše pesmi škofa Pevca. Zvečer je bil sprejem za škofa v seimenišču. Ljudje so morali čakati po tri ure, da so se mogli rokovati z novim škofom.

• V nedeljo 4. julija pa je prišel škof Pevec "domov" k Sv. Vidu, ki mu je priredil zelo, prirščeren sprejem. Okrašena in do zadnjega kottička polna cerkev je dokazala kako zelo, priljubljen je g. škof pri Sentvidčanih. Pri sprejemu v avditoriju, ki se ga je udeležil tudi senator Frank Lovše, je škof obljubil, da se bo rad vračal nazaj med svoje bivše farane. Ze naslednjo soboto 10. julija zvečer pa je imel sv. mašo v kapelici na Pristavi ob lepi udeležbi Pristavčanov.

• Dva dni po tej slovesnosti je bil Sv. Vid zopet pozdravljal slovenskega škofa, to pot mariborskega škofa Franca Krambergerja, ki je prišel med nas slovenske Clevelandčane iz Lemonta. Imel je sv. mašo 6. julija ob 7 uri zvečer. Tudi to pot je bilo veliko ljudi v cerkvi in pri sprejemu v avditoriju.

• Slovenski folklorni inštitut je kot lani tudi letos imel zelo uspešen festival na Slovenski pristavi 3. in 4. julija. V soboto je nagajal dež, v nedeljo pa je bila udeležba zelo velika. Na festivalu je sodelovalo poleg domačih pesalcev še polno drugih skupin iz Chicaga, Windsorja, Londona, Toronta, Geneve in Barbertona.

• Prav tako 3. in 4. julija je mnogo Clevelandčanov romalo v Lemont kjer so v navzočnosti mariborskega škofa praznovali Slomškov dan.

• V nedeljo 11. julija je imel svoj piknik na Pristavi misijonski krožek, ki so ga začeli s sv. mašo. Daroval jo je g. Charles Wolbang. Udeležba je bila zelo lepa.

Buenos Aires, Arg.

• † Spomin vseučiliškega profesorja Dr. L. Ehrlicha je slovenska

Iz slovenske zgodovine ...

Vzhodni Slovani po obrskem prihodu

Vzhodni del Slovanov je ostal svobodno še po prihodu Obrov, torej po letih 558 in 568. To potrjujejo viri, ko govorijo o samostojnih napadih Slovanov na bizantinsko ozemlje, ali pa nastopajo Slovani skupno z Obri kot njihovi zavezniki. Takole opiše Mal take samostojne nastope:

"In dalje sporočila Menandra Protektorja, ki je obravnaval dogodke svoje dobe (558-582)! Ona spadajo vsled bogastva in zanesljivosti geografskih in etnografskih podatkov med najvažnejše zgodovinske vire 6. stoletja. Tudi on pripoveduje, da je l. 578 skoraj 100.000 Slovanov pustilo po Traciji in Grčiji; toda nikakor ne morda pod obrsko patronanco, nasprotno, Bizantinci so vprav zoper nje v silni stiski prosjčili pomoči pri Obrih. In isto se je ponavljalo v 80ih letih, ko so Slovani kar 4 leta svobodno bivali in gospodarili po bizantinskih deželah kakor v svoji lastni domaciji. Da nekaj teh ljudi se je že takrat trajno naselilo v Elidi in severozapadni Arkadiji. Za časa Heraklija so se l. 626 Slovani celo spustili na morje ter križarili s svojimi ladjicami globoko dol do Krete. Najbrž našutani po Arabcih so l. 675 napadli Sloveni Solun s kopne in z morske strani; napad so po dveh letih v zvezi z Obri in Bolgari ponovili." (Cas, XVII, str. 192.)

Kar Mal navaja v tem odstavku, so dobri argumenti za samostojne nastope Slovanov, slabo je le to, da so šibko podprti z dokumentacijo. Menander, član cesarske telesne straže v Carigradu, zato tudi naziv Protektor, je živel v drugi polovici šestega stoletja in ohranjeni deli njegove Zgodovine so po večini zanesljivi. Vendar kot je Mal sam označil, Menandrovo pripovedovanje preneha z letom 582. Ostale dogodke je Mal povzel brez posebne navedbe vira po Ivanu iz Efeza, Teofilaktu

skupnost proslavila v soboto 19. junija v cerkvi Marije Pomagaj v Bs. Airesu. Sv. maše se je udeležilo lepo število prestavnikov slov. katoliške skupnosti in polnoštevilno člani "Straže".

• "Visokošolci ob Srebrni reki", je naslov brošure, ki jo je izdala SKAD v Bs. Airesu. O anketi in člankih, ki zaslužijo vso pozornost, bomo pisali v prihodnji številki. V brošuri sodelujejo Dr. M. Komar, Marija Jakš (Belgija), Peter Millonig (Koroška), Aleš Breclj, Anka Peterlin, Tomaž Simčič, Klara Šturman in Marko Tavčar (Trst-Primorska), iz Argentine prof. Tomaž Debevec in Gregor Rant.

Ugotovitev predsednika NO g. M. Stareta (stran 23), da imamo v izseljenstvu že čez 300 diplomirancev, ki "skoraj ni nobeden na vodstvu naših splošnih organizacij", je zelo značilno in zasluži nujno potrebno študijo, merodajnih in odločujočih političnih predstavnikov v prvi vrsti.

Ko brošuro priporočamo vsem, ki jim leži na srcu slov. akademika mladina v svetu, moramo priznati idejno in slovensko poštrevovalnost časnika g. Ranta Pavleta, dolgoletnega ravnatelja slov. tečaja v Bs. Airesu, prav tako tudi ne navdušenje za slovensko sedanje ravnatelj g. prof. Tomaža Debeveca.

Brošuro so uredili: Marjanka Krežmar, Marjan Jereb in Gregor Bagatelj, naslovno stran pa je opremil g. Jože Urbančič.

Naloge SKAD-a v svetu so "ohraniti in utrjevati našo slovensko zavest in vse, kar je s tem zvezano ter ob vsaki priložnosti iskati pota in sredstva, da zaživi novo življenje v svobodi, demokraciji in pravičnem družbenem redu. Izobraženec je dolžan dajati narodu od svojega znanja. Brez njega je narod rezan". Tako v brošuri dr. Julij Savelli.

Našeta imena odbornikov od l. 1961. do danes, ko predseduje SKAD-u prof. T. Debevec, potrjujejo, da ima organizacija lepo število slovenskih aktivistov. SKAD zasluži za svoje pošteno delo priznanje slovenskega izseljenstva.

Skoberne Slavko
Bs. Aires, junija 82.

B.C. Novak

Simokati in Mihaelu Sirkemu, kakor jih obravnava Kos v svojem Gradivu. Ivan iz Efeza in Teofilakt Simokata sta sodobna vira. O Ivana, škofu v Efezu, smo že govorili. Teofilakt (Theophylaktos Simokattes) je pa živel v prvi polovici sedmega stoletja ter je opisal dobo cesarja Mavrcija (582-602). V njegovi včasih pregostobesni Zgodovini se najde marsikaj zanimivega o Slovanih. Ivan in Teofilakt sta zanesljiva vira. Patriarh Mihael Sirksi je živel v 12. stoletju, kot že vemo in ne more veljati kot sodoben vir. Poleg tega je Mal uporabljal Hertzebergovo Zgodovino bizantinskega in otomanskega cesarstva in Fallmerayerjevo Zgodovino morejskega (peloponeškega) polotoka v srednjem veku, ki sta bili pisani v nemščini in spadata med zgodovinsko literaturo, ne pa med vire. Da bi ostal močan v svojih argumentih proti Hauptmannu, bi moral Mal pobijati vire z viri, literaturo pa uporabljati samo kot dopolnilo virom.

Za razmerje med Obri in Slovani je značilen tudi sledeči

dogodek, ki ga je zapisal Menander Protektor. Leta 578 je skoraj sto tisoč Slovanov pustilo po Traciji in drugih pokrajinah. Ker se je moral cesar Tiberij braniti proti Perzijcem ni mogel poslati vojske proti Slovanom. Zato je poslal poslanca k obrskemu voditelju Bajanu s ponudbo, da bi prenehal z bojem proti Bizantincem. Namesto tega, najraje napade Slovence, kajti ko bo grozila nevarnost njihovim hišam, ne bodo plenili po bizantinski državi. Bajan je po nekotikem oklevanju privolil. Bizantinci so prepeljali na bizantinska tla okoli 60.000 konjenikov oklopnikov, ki so nadaljevali pot južno od Donave do Dobrudže, kjer so jih Bizantinci ponovno prepeljali preko Donave. Na ozemlju Slovanov so začeli Obri takoj požigati in pleniti. Voditelj Obrov je poslal poslanca k Dauriti in drugim slovenskim starešinam z naročilom, da bi ubogali Obre ter jim dajali predpisani davek. Daurita in drugi voditelji Slovanov so odgovorili: "Kdo izmed ljudi, ki jih obsevajo sončni žarki, je tako mogočen, da bi nas premagal? Navajeni smo, da si lastimo tuje zemlje, ne pa, da bi si

drugi osvajali našo. Taka bode naša navada, dokler bo kaj boja in kaj mečev." Po kratkem prekanju so nato razdraženi Slovani pomorili obrske poslanca, s čimer so si nakopali Bajanoovo sovraštvo. (Glej Kos, Gradivo, I, št. 82, str. 89-92.)

Temu opisu dodaja Mal: "Suženjski narod pač ne bo tako ravnal in govoril. In meni li prof. H., da so ljudje takega kova 'kakor žabe skakali v vodo, kadar se je bližal sovražnik?' (Cas, XVII, str. 195.)

Kot primer zaveznitva med Obri in Slovani navaja Mal dogodek iz Zgodovine Teofilakta Simokate, ki govori o boju med bizantinskim poveljnikom Priskom in Obri. Pri reki Tisi je leta 601 Prisk popolnoma premagal barbare. Veliko je bilo pobitih ali pa so utonili v reki. Z njimi je bil uničen tudi velik oddelek Slovanov. Mnogo barbarov pa so Bizantinci ujeli, med njimi 3.000 Obrov, 2.200 drugih barbarov in 8.000 Slovanov. Teofilakt nadaljuje: "Ker so obrski poslanci cesarja ostrašili in ga s svojimi besedami premotili, je ta dal Prisku pismeni ukaz, da naj (Nadaljevanje na strani 4)

Stekle živali so letos nevarne.

Steklina, ki jo razširjajo okužene živali, povzroča sitnost v Ontario.

Posebno povzroča zaskrbljenost v stanovanjskih okrožjih, kjer domače in divje živali lahko okužijo otroke, če pridejo v dotiko z njimi.

Otroci naj bi bili opozorjeni na to in naj jim bo svetovano, da se izogibljejo "izgubljenih" živali in tudi divjih živali, posebno če slednje izgledajo bolne in prijateljske, ker so to znaki stekline.

Kjer se z živalmi igrajo, jih naj dajo pregledati in cepiti, naj bodo na vrvi in ponoči v stanovanju. Pripomorete h kontroli proti steklini, če prijavite lokalni policiji ali društvu za varstvo živali, ali zdravstvenim ustanovam, vse živali, ki se čudno obnašajo.

Ne prijemajte domačih živali z golimi rokami neposredno po tepežu z živaljo okuženo s steklino. Prav tako ne dotikajte se mrtvih živali. Živnozdravnik bo vam znal primerno svetovati. Stopite v stik z vašim zdravnikom ali zdravstvenim uradom, kakor hitro vsa št otrok ali domača žival pride v dotiko z divjo živaljo.

Ce bi radi več vedeli o steklini pišite za brezplačno kopijo „ANIMALS, RABIES AND YOU“, ki jo dobite od zdravstvenega urada „Ontario Health Promotion and Information Branch“, 9th floor, Hepburn Block, Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 1S2

Ministry of Health
Ontario
Larry Grossman, Minister

† Mama Mikelj-nova,

(Vel. Siljegovac) sta mi poslala po danes že pokojnim P. Fajdigom. Tvoj Jože in Ti. Sladak spomin! Nešteto krat sem ga prebral. V njem je žarelo slovenstvo, korajža in vspodbujanje. Prijateljstvo! Hvala Vama, danes obema že pokojnima! Krščanska iskrenost vedno in vselej druži prijatelje. Pa smo se srečali po sedmih letih v Spitalu na Koroškem (1948). Vsi begunci, vsi, zaradi našega slovenskega prepričanja. In smo se po letu dni spet srečali v Bs. Airesu. V Tvoji hiši smo se zbirali soboto za soboto in z Jožetom Mikeljnom, prof. Verbecem, prof. J. Kesslerjem, Slavkom Trudnom oživljali prve temelje slov. državnega gibanja v Argentini in Kanadi, in misli za "Slovensko pot". Tvoja

Ti si me zares presenetila! Bs. Airesko "Oznanilo", ki nas skoro edino obvešča teden za tednom o smrti pokojnih v naši slovenski skupnosti, me je prepozno obvestilo, da bi Te spremljal na Tvoji zadnji poti. Rad bi pokrižal Tvoje čelo in si vtisnil v dušo poslednji izraz Tvojega ljubeznivega lica, spominjajoč se Tvojih toplih in prirščernih sprejemov - tam v domovini - v Šoštanju in Velenju, St. Ilju, ko si nam - Tvojim malim: Jožetu, Marjanu, Kristini, Janezu in Marjanci - in tvojemu soprogu Jožetu in župniku Grilu, stregla z dobrotami, da smo se boljše pripravljali na shode in predavanja v prosvetnih dvo ranah. Kako lepi spomini! Leta 1941. nas je vojna ločila. Prvo pismo v izgnanstvu v Srbiji

družina je opravljala leta upravniške posle za našo revijo - poleg trdega dela in boja v začetnih mesecih v izseljenstvu! Hvala Vama za Vajin slovenski idealizem. Naj nam vsem služi za vzor! Somišljeniki slovenske državne misli v slovenski skupnosti v Južni Ameriki se klanjamo Vajnemu spominu - zvestima sodelavcema slovenskega državnega gibanja. Vedno sta imela odprti srca za vse prijatelje, polne vere v Boga in slovensko skupnost, v slovenstvo, polno upanja v svobodo našega naroda. Naj Vama Stvarnik pokloni plačilo za Vajina dobra dela, za prijateljstvo, za sodelovanje pri našem delu! Te skromne vrstice naj ostanejo kot svetel spomin na naša zveste soustanovitelje slov. državnega gibanja v Argentini. Sl. Skoberne

O VZROKIH NAŠEGA PONOSA

(Govor na 23. Slovenskem dnevu v Torontu 25. julija 1982)

Mirko Javornik

Triindvajseti Slovenski dan v Torontu je že sam po sebi dan slovenskega ponosa ne le za vas v Kanadi, ki ga tako vztrajno in zgledno obhajate že skoraj četrt stoletja, temveč mora to biti za vso tretjo Slovenijo; tisto edino svobodno, ki danes v nešteto skupnostih obstaja po skoraj vseh celinah sveta, pod vsemi zvezdami neba.

Poleg tega edinstvenega jubileja naše slovenske zavesti in zvestobe je vzrok za naš ponos še lep venec in jih velja prav ob tej veličastni priliki na glas poudariti.

Najprej smo ponosni, da tukaj v Kanadi, v Ameriki in skoraj povsod križem zemeljske oble živimo v svobodi, kakršna ni bila nikdar v zgodovini dana nobeni veji slovenskega naroda, najmanj pa zdaj njegovemu jedru, zasužnjenemu v tujih, rdečih mejah domovine. Edino mi smo deležni božjega daru neomejene misli, bere, beseda, odločanja in dejanj; svobode uživanja sadov naših rok in našega uma, pripravljanja in uveljavljanja načrtov za prav tako, čimprejšnjo svobodo vsega slovenstva. V tem svojem blagoslovljenem stanju smo ne le enakopravni drug drugemu, marveč enakopravni tudi drugodnim večnam, ki bi jih tisti, katerim je emigracija trn v peti, radi po vsej sili razglasili za naše tuje gospodarje, nas pa za njihove poniglave hlapce. Podložni smo samo Bogu, svoji vesti in tistim človeškim postavanjem, ki jih prostovoljno sprejemamo kot pravične. In če se nam ne zde več take, nam ni zaprta nobena meja za drugim.

Ponosni smo, da znamo in hočemo biti za vse to hvaležni svojim novim deželam, v katerih lahko obstajamo in uspevamo ne le kot prosti ljudje, temveč tudi kot svobodni Slovenci, in da nihče ne terja od nas, naj se tej svoji bitni pravici odpovemo in se vtopimo v tujo misel, jezik in cilj.

Ponosni smo, da smo do te zavidne sreče prišli po lastni moči in volji, po lastni veri v svojo in svojega naroda svetlejšo bodočnost, ko smo prestali stisko pregnanstva v senci izdaje in smrti; da smo to dosegli s svojim trdnim delom, poštenjem, po neomajni veri in zaupanju v Boga in njegovo pravico.

S svojimi žulji in znojem smo si ustvarili nove domove, ki so tudi najskromnejši skoraj gradovi v primeri z nekdanjimi, in dosti sedanjimi, v domovini. Stojte na tujih zemljah, a niso zaradi nič manj naši in nam jih ne more vzeti ne tujec ne brat. V katerega koli od njih človek stopiš, se ti zdi, da si prišel v svoj slovenski kraj. Zaradi tega zamerimo, če nas kdo imenuje zdomce, ljudi brez doma, ljudi, ki niso nikjer doma. Mi smo povsod doma, a zaradi tega nič manj zvesti domovini, ki je samo ena.

Se preden smo se v tujini za silo, za golo življenje sebe in svojih, postavili na nogo, smo že nič manj močno mislili na tisto, kar ni od tega sveta. Celó v stiski za sam kruh smo se zavedali, da človek ne živi samo od kruha. Hkratu s postavljanjem strehe nad glavo smo začeli zidati cerkve, dosti za lastnimi rokami, da bi v njih molili, božjo besedo poslušali in otroke vere očetov učili v našem jeziku. In to ne kakor v morju nevernikov izgubljeni, usmiljenih misijonarjev potrebna kaplje, temveč pod pastiriranjem svojih, slovenskih, duhovnikov, ki so postrževalno kot bratje z nami delili bridkosti begunstva in blagoslov naših novih svetov. Če je emigracija lahko na kaj ponosna je ponosna na to vero v dejanju, ki ji ne po številu novih cerkva, ne po udeležbi pri službah božjih, ne po evharistični vnemi ni danes para nikjer v slovenskem božjem občestvu. Obiskovavci iz

Slovenije, ki prihajajo med nas z dobrimi nameni, da bi utrjevali in poživljali našo vero in našo narodno zavest, se čudijo, ko vidijo, da je oboje pri nas močnejše kakor pri njih. Ponosni smo, da se lahko za eno in drugo zgledujejo ob nas.

In pri vseh žrtvah za svoje cerkve, njihove slovenske šole in drugo smo zmeraj po strahotah vojen in revolucije v Sloveniji imeli srce tudi za duhovno stisko rojakov na obeh straneh današnjih krivičnih slovenskih meja. Ni ga bilo, in ga ni verskega ali cerkvenega namena tostran ali onkraj rdeče ločnice, da ne bi rojaki trkali zanj na naše razumevanje. In nikdar zastoj...

In milijoni dolarjev v denarju, živežu, obleki in drugem, ki so dolga leta po grozi vojne stiske tekli v domovino, razdejano po tujčevi krivici in bratovi slepoti, so veličasten Marshallov načrt slovenske politične emigracija, ki se je rodil iz našega krščanskega usmiljenja in narodne vzajemnosti, a je žal danes povsem pozabljen. Ne sme pa biti pozabljen kot še en vzrok našega ponosa.

Ponosni smo dalje na to, da ga med Slovenci v svetu, posebno pa v obeh polovicah severne Amerike, zlepa ni siromaka, kaj šele berača. Zaslužnje za to gre naši pridnosti, poštenju, preudarni bistrosti in trdni volji do osebnega napredka. Povprečni dohodek na poedince v emigraciji je daleč najvišji v vsej slovenski preteklosti in sedanjosti. Tudi to je sad svobode, katere smo tukaj deležni. Dosegli smo to po edini možni poti - s trdnim delom, z varčnostjo, v strahu pred dolgovi in v zavesti, da delamo zase, ne za zapovedano uresničevanje kakih norih gospodarskih filozofij samoupravljanj in drugih sleparij trenutnega vladajočega razreda v domovini, katerega cilj je enakost v siromaštvu, dočim je naš vzor enakost v blaginji. Zgledi za to so posebno tukaj v Kanadi nič manj ko čudoviti. Slovenski stavbeniki na primer, da omenim samo te, so se s vojo žilavostjo in zdravo pametjo pogosto iz nič povzpeli do uspeha, do gospodarske moči ter do trdnega ugleda v kanadskih finančnih skupnostih. Zaradi tega so bili sposobni dati zunanjo podobo znatnim stanovanjskim predelom širšega Toronta, svetovljanskega vele mesta, skoraj večjega in pomembnejšega od socialistične Ljubljane.

Po zasluženju teh in tem toliko drugih podobnih rojakov na različni področjih človeške dejavnosti smo si Slovenci pridobili v Kanadi zavidanja vreden ugled tudi kot celota. Pozdravi najvišjih zastopnikov kanadskih oblasti slovenskim prireditvam, kakor ta naš današnji dan; pogosto njihova prisotnost na njih so za ta ugled neizpodbiten, uradni dokaz.

Ponosni pa moramo biti še na marsikaj drugega, zlasti na tisto, kar smo za svojo ožjo narodno skupnost v svetu in za večinsko v domovini ustvarili trajnega na duhovnem, kulturnem in nazadnje na političnem torišču. Ni dolgo, kar smo šele iz tiskovne gonje proti politični emigraciji, ki jo v svojem preplahu zapoveduje ljubljanski totalitarni režim, prav za prav zvedeli, koliko nas je, kaj vse imamo, kaj delamo in kaj snujemo za drugačno bodočnost slovenskega naroda. 36 velikih strani drobnega tiska je bilo potrebno, da so vse to našli nam v spodbudo in ponos, in sebi v strah. Cerkve, farni domovi, zasebne šole, založbe, listi, revije vseh vrst, verske, kulturne, politične, gospodarske ter druge organizacije in ustanove. V seznamu ljudi, ki to delo uravnavajo in vsak na svojem področju ustvarjajo v duhu pravega, neminljivega, z ničemer oskrun-

jene slovenskega duhovnega izročila; v tem nasprotinovem seznamu je takih imen skoraj za celo partizansko brigado. Najeti pisec tega pamfleta jih grozeče razglašala za izdajavce. Mi pa dosti damo nanje, saj nam prav take obsodbe še zlasti pričajo, da ti možje delajo za edino pravo slovensko stvar in za njeno končno zmago.

Ker so ta lepi današnji zbor od blizu od daleč pozdravili tudi svobodni slovenski kulturni ustvarjanci, velja omeniti še en vzrok našega ponosa. Po njihovem, od nikogar plačnem ali naročenem prizadevanju, po njihovi tlaki duhovnemu slovenstvu, postajamo mi narod dveh kultur, in zlasti dveh literatur - svobodne v svetu in nesvobodne v republiki Sloveniji. Svobodna je ustvarila vrsto trajno vrednih del - od biserno lepe, do dna človeške poezije do mojstrskih romanov z novo, presenetljivo motiviko, novim slogom, v sodobno dognanem slovenskem jeziku, ki je izpopolnjena in presežena Prešernova, Cankarjeva in Pregljeva pesniška govorica. Ti ustvarjanci celo po nasprotinovem priznanju danes edino ohranjajo, razvijajo in plemenitijo klasični slovenski knjižni jezik, katerega stotine tako imenovanih državnih kulturnikov skrunijo v barbarski pocestni žargon, pohujšan še z vsem vzhodnim in zahodnim praznim ljudim besedjem. O tem svobodnem slovenskem lepem jeziku je tukaj ocenjevalec ene najnovejših naših knjig zapisal, da je čist kakor solza. Ob današnji kulturni slovenščini v domovini bi mu najbrž prišla solza v oči.

Triindvajseti dan slovenske domovine v Kanadi nas morda spomni na še en tehten vzrok našega ponosa. Samo na takih naših zbiorih, ki jih danes ne poznajo ne doma ne v zamejstvu, smo mi v svobodnem svetu pod lastno neomadeževano stoletno narodno zastavo lahko Slovenci. Samo na teh naših prazniških vidimo značke, celo v tujem jeziku, ki razglašajo "ponosen sem, da sem Slovenec". Samo na teh prireditvah lahko brez strahu pojemo svojo himno o slovenski slavi. Samo tukaj lahko govorimo resnico o svoji zgodovini in sedanjosti, presegamo zvestobo vzoru svobode in demokracije za ves slovenski narod in obljublamo zastavi vsu svojo vero, sile in vpliv v mednarodnem svetu za to, da bo ta narod kdaj, čim prej, sam gospodar v svoji hiši in oblastnik nad svojo usodo.

In ponosni smo na svojo preteklost, tudi na njeno skoraj še večerajšnje obdobje, na naš osvobodilni boj proti tedaj začelnajočemu se zaslužnjenju naše domovine po lastnih rojakih, prodanih tu teroristični, protinarnodni ideologiji ter njenemu najbolj reakcionarnemu uresničanju, komunističnemu socializmu. Navzlic vsemu gorju smo ponosni na ta najbolj krvavi čas v našem zmočnem brikem, a zmagovitem obstanku, v katerem nam je pogosto edino tolažnik bil Bog. Naše, še sveže trpljenje, prizadeto po tujčevi krivici in bratovi slepoti, nam je poplačal s tem, da smo, kjer danes smo, in kar smo. Boleče ponosni smo na tiste, ki so morali v smrt, da so nam odprli pot v to novo, blagoslovljeno življenje. In ponosni smo še, da teh slovenskih neznanih in znanih junakov ter mučencev za svobodo nismo in jih nikoli ne bomo pozabili.

In še zadnji, a ne najmanjši vzrok našega ponosa: ponos na tisto, kar je, kar bo naše, dokler nas bo kje kaj in česar nam ne more ukrasti ne sovraznik ne brat. To je slovenska zemlja, naša domovina. Ne živimo v njej, a smo v njej z duhom in srcem in zvestobo, bolj kakor tisti, ki jim je to dano na lastnih tleh.

Naj končam te besede tako, kakor to delam že štirideset let pri skoraj vsakem nastopu. Morda komu ne bo novo, a bo res.

Ko bomo po teh urah našega ponosa sedli za mizo kot prijatelji in kot Slovenci, naj bom naša prva zdravica tista, katere konec pravi:

"Zemlja naša, tale časa je nalita tebi v čast. Bog te brani, da čistita, ponosita, nam - in nikomur drugemu - boš v last!"

Po partijskem kongresu v Beogradu

Franc Jeza

Od koncu junija je bil v Beogradu 12. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, na katerem naj bi bili, kot so trdili, predvsem določili smernice za nadaljni razvoj v državi, posebno še v gospodarstvu, ki je v globoki krizi. Pred kongresom in posebno v zvezi z 9. kongresom slovenske zveze komunistov, ki je bil nekaj tednov prej, je izšlo nekaj precej kritičnih člankov slovenskih komunistov o stanju v državi in o negativnih gospodarskih pojavih.

Kot šolski nastop

Ta pravila zahtevajo, da vsak udeleženec, ki misli nastopiti v diskusiji - in takih je okrog ena tretjina - že vnaprej napiše svoj poseg v debato, o kakem problemu, ki se mu zdi važen. Tak tekst mora tudi že vnapraj predložiti višjim partijskim funkcionarjem, da ga presodijo, kar je seveda enako cenzuri. Tako se potem na kongresu dogaja smešna stvar, da prave diskusije obstoja poleg široke ZKJ še neka druga, tajna, vladajoča plast, za katero vsi vedo, a je nihče ne upa napasti in poklicati na odgovor. Vsi, ki težijo za resničnimi reformami, polemizirajo z njo, kolikor si upajo, a nihče ne imenuje imen, ustanov, krajev in dogodkov, po katerih bi lahko kdo jasno identificiral to skrito moč. Vsi kritiki dobro vedo, da bi sledilo takojšnje maščevanje, če bi konkretno obožili konkretne ljudi in ustanove. Zato ostajajo čisto splošni. In predstavniki te skrite druge partije pazijo, da se ne izdajo oziroma da ne dajo povoda za odkrite kritike. Tudi oni prihajajo na dan s kritikami. Le po odenkih se da zasluisti, kakšne interese kdo zagovarja.

V Jugoslaviji je ustvaril Tito s svojimi pomočniki, med katerimi sta bila seveda tudi Kardelj in Kidrič, mogočno in na široko razpredeno tajno, a niti ne tako zelo tajno politično policijo, ki je večkrat spremenila ime, a je bila najprej najbolj znana kot OZNA in potem kot UDBA. Danes se krije pod drugimi imeni, a gre za vedno obračun s titovskim obdobjem, odkrito obravnavali sedanje politične in gospodarske probleme, čeprav iz partiskega zornega kota, in se spustili v debato o tem, kako jih reševati, so se ušli. Res je bilo nekaj kritike, a to še zdaleč ni bilo tisto, kar bi lahko označili za kritičen pretres dediščine, ki jo je zapustil Josip Broz svojim naslednikom, in celotnega položaja v državi. Bilo je samo bojazljivo otipavanje stvari v temi. Nihče ni imel poguma, da bi posvetil v to temo z lučjo resnice. Zato so ostale ostajajo stvari po kongresu točno take, kot so bile pred kongresom: nejasne, zapletene do skrajnosti, zavzojene in brez jasne ideje, kaj zanajprej.

Nehote je kongres potrdil analizo, da v Jugoslaviji ni partija tista, ki vlada in v kateri padajo odločitve, ampak da obstoja neko

Tajna partija

Toda tudi policija ni osamljena. To je samo ena oblika tiste tajne partije. Druga so beogradske "osrednje" banke za Narodno banko na čelu, in tretja oblika je vojska v rokah velebrskih generalov, ki se samo gredo partije. V resnici jim marksistična ideologija ne pomeni nič in najbrž nikoli niso prebrali nobenega Marxovega, pa tudi ne Titovega ali Kardeljevega dela. Ti generali imajo v rokah vojsko, vse njene veje, in to je tisto, kar odloča v Jugoslaviji in kar je držalo pokonci Tita, ker jim je pač služil. Vojska, osrednje berogradske banke, ki koncentrirajo v svojih tresorjih ekonomsko moč, devize, monopol nad zunanjo trgovino in predvsem možnost razpolaganja z vsemi tuji krediti, ter policija - vse to tvori tajno partijo fašistoidnega značaja, ki razpolaga tudi v najhujši krizi z ogromno gospodarsko močjo in ima odločilno besedo tako v notranji kot v zunanji politiki. To se je pokazalo med drugim v krizi na Kosovu. Najbolj ugledni slovenski, pa tudi hrvaški in srbski partijski

Podobni članki so izhajali tudi na Hrvaškem in v Srbiji. Toda kongres je pomenil za opazovalce, ki so pričakovali, da bo na njem res prišlo do kolikor toliko odkrite razprave o najbolj aktualnih političnih in gospodarskih problemih, hudo razočaranje. Odvijal se je postari "titovski" ali bolje rečeno stalinistični forum: vse je bilo samo vnaprej pripravljeno deklamiranje. Sicer pa tudi ni bilo mogoče drugače, glede na pravila, ki veljajo za take kongrese v Jugoslaviji.

drugo, skrito središče, neka druga, podtalna partija, ki je zakamufilirana v uradni partiji, a ni identična z njo. Milovan Djilas je imenoval to skrito partijo, ki ima dejansko vso oblast v rokah, "novi razred". nekateri drugi pogumnejši jugoslovanski sociologi so iznašli za to še druga imena, toda v mislih so imeli in imajo vsi isti pojav: v Jugoslaviji obstoja poleg široke ZKJ še neka druga, tajna, vladajoča plast, za katero vsi vedo, a je nihče ne upa napasti in poklicati na odgovor. Vsi, ki težijo za resničnimi reformami, polemizirajo z njo, kolikor si upajo, a nihče ne imenuje imen, ustanov, krajev in dogodkov, po katerih bi lahko kdo jasno identificiral to skrito moč. Vsi kritiki dobro vedo, da bi sledilo takojšnje maščevanje, če bi konkretno obožili konkretne ljudi in ustanove. Zato ostajajo čisto splošni. In predstavniki te skrite druge partije pazijo, da se ne izdajo oziroma da ne dajo povoda za odkrite kritike. Tudi oni prihajajo na dan s kritikami. Le po odenkih se da zasluisti, kakšne interese kdo zagovarja.

V Jugoslaviji je ustvaril Tito s svojimi pomočniki, med katerimi sta bila seveda tudi Kardelj in Kidrič, mogočno in na široko razpredeno tajno, a niti ne tako zelo tajno politično policijo, ki je večkrat spremenila ime, a je bila najprej najbolj znana kot OZNA in potem kot UDBA. Danes se krije pod drugimi imeni, a gre za vedno obračun s titovskim obdobjem, odkrito obravnavali sedanje politične in gospodarske probleme, čeprav iz partiskega zornega kota, in se spustili v debato o tem, kako jih reševati, so se ušli. Res je bilo nekaj kritike, a to še zdaleč ni bilo tisto, kar bi lahko označili za kritičen pretres dediščine, ki jo je zapustil Josip Broz svojim naslednikom, in celotnega položaja v državi. Bilo je samo bojazljivo otipavanje stvari v temi. Nihče ni imel poguma, da bi posvetil v to temo z lučjo resnice. Zato so ostale ostajajo stvari po kongresu točno take, kot so bile pred kongresom: nejasne, zapletene do skrajnosti, zavzojene in brez jasne ideje, kaj zanajprej.

Nehote je kongres potrdil analizo, da v Jugoslaviji ni partija tista, ki vlada in v kateri padajo odločitve, ampak da obstoja neko

vedno v rokah vse glavne funkcije in ki je skoraj v celoti izšla iz UDBE. Ljudje v Sloveniji ugibajo, kdo izmed slovenskih komunistov spada v ta "novi razred". Najmanj dvomov imajo o Dolancu, čeprav seveda ne manjka drugih imen. Vendar se zdi, da je ta tajna partija v Sloveniji manj številna in manj zakoreninjena kot drugje, a Slovenija velja tej tajni organizaciji oblasti seveda samo za kolonijo, za obrobno področje, ki je gospodarsko in strateško, kot most do Zahoda, sicer zelo važno, a ki je prešibko, da bi moglo biti nevarno. Menijo, da v Sloveniji ni nevarnosti, da bi se spremenila v kako Kosovo. Slovenija nima mladine, kot je albanska na Kosovu, da bi šla v odkrite demonstracije. Slovenska mladina je vsaj za zdaj še preveč potlačena in apatična, ker ji manjka idealov.

Samo zaradi tega, ker je stala za Titom ta tajna "partija", policija, oprta na vojsko in na centre gospodarske moči, je lahko Josip Broz porazil pravo partijo, ko je šlo za oblast po prelomu s Stalinom in Kominformom. Prava jugoslovanska partija bi bila, če bi bila lahko odkrito izrazila svoje mnenje, potegnila s Stalinom ali pa bi bilo prišlo do masovnega zapuščenja partije zaradi razočaranja. Toda tista druga, prava Brozova partija, tajna policija, je z lahkoto zmagala, ker

ZKS pred izbiro

Ni znano, s kakimi čustvi je pristal na tak sklep partijski vrh v Sloveniji. Vendar pa si je glede na situacijo v Sloveniji težko predstavljati, da je slovensko partijsko vodstvo zadovoljno s tem, tudi če je v Beogradu pod pritiskom ali iz bojazljivosti in neodločnosti pritrdilo taki potrditvi političnega centralizma. S tem se je namreč spravilo v zelo težek položaj. V čisto kratkih besedah razloženo, bi se lahko reklo, da se je znašlo med beograjskim centralističnim pritiskom in vse bolj naraščajo nezadovoljnostjo v Sloveniji s centralizmom. Slovenci godrnjajo in godrnjajo vedno bolj. Slovenija je danes poleg Kosova najbolj nezadovoljna republika v Jugoslaviji, tako zaradi vedno slabšega gospodarskega položaja kot tudi zaradi vse večje mase južnjakov v Sloveniji, saj ni več slovenskega kraja, ki jih ne bi bil poln, gotovo pa ne nobenega mesta. Centralizem naravnost nesramno vsiljuje srbsčino vsepovsod, posebno v gospodarskem življenju in v televiziji in to gre ljudem na živce. Odkar ni več malika Tita, se je v Sloveniji nekaj premaknilo na bolje in vsaj kulturno življenje je bolj svobodno zadihalo, za kar je med drugim dokaz izid "Nove revije". Izšli sta že dve številki, ki sta precej kritični in se skoraj neprikrito zavzemata za pluralizem, tudi političen, in zavrčata kult voditeljev oziroma "karizmatičnih osebnosti", pod čimer ni težko razumeti Tita in tiste, ki bi se radi še naprej okoriščali z njegovim kultom. Zveza komunistov Slovenije se bo v kratkem znašla pred odločilnimi izbirami.

Tem izbiram se ne bo mogla izmakniti: ali se spet ukloniti centralističnemu Beogradu ali začeti voditi politiko v Sloveniji na lastno pest, samostojno. Danes je večini slovenskih komunistov že jasno, da je beograjski centralizem poguben za Slovenijo, ki bi brez njega lahko rešila svoje gospodarske, pa tudi vse druge probleme. Mnogi partijci ne skrivajo več tega svojega prepričanja, vsaj ne v zaupnem krogu. Le pogumna še nimajo, da bi prišli s takim mnenjem na dan tudi na javnih tribunah. Pomoč bi jim morala

diskusije sploh ni bilo. Začela je partije, ki so jih osumili premajhnih simpatij za Tita in n njegovo stališče, pošiljati na Goli otok. Sele zadnji čas sta izšli dve knjigi, ena izmed njih roman "Noč do jutra" slovenskega pisatelja Hofmana, ki sta razkrili, kaj se je tam dogajalo. Dachau je bil v primerjavi z Golim otokom letovišče.

Dokler se niti v ZKJ niti zunaj nje bodo našli pogumni ljudje, posebno v vrstah mladine, ki bodo odkrito izzvali spopad s to tajno partijo, partijo dejanske oblasti v Jugoslaviji ni pričakovati nikakih večjih sprememb. Kvečjemu na slabše.

Položaj v celi Jugoslaviji je pravzaprav zdaj, po kongresu partije, še bolj čuden, kot je bil prej. Postal je naravnost paradoksalen. Prej se je vsaj lahko upalo, da se bodo stvari odločile na kongresu, zdaj pa je to upanje odpadlo, medtem ko so problemi ostali in postajajo celo vse bolj akutni. Kongres je ne dvomno pomenil kljub svojim dozdevno kompromisarskim zaključnim težam zmago tajne partije, tajnega centra moči, med drugim s sklepom, da se partija nikakor ne misli "federalizirati", da ostane torej enotna, centralno vodena, hierarhično piramidasta, z vrhom v Beogradu. To še nadarja lje onemogoča kakršnokoli odločilno reševanje problemov v posameznih republikah.

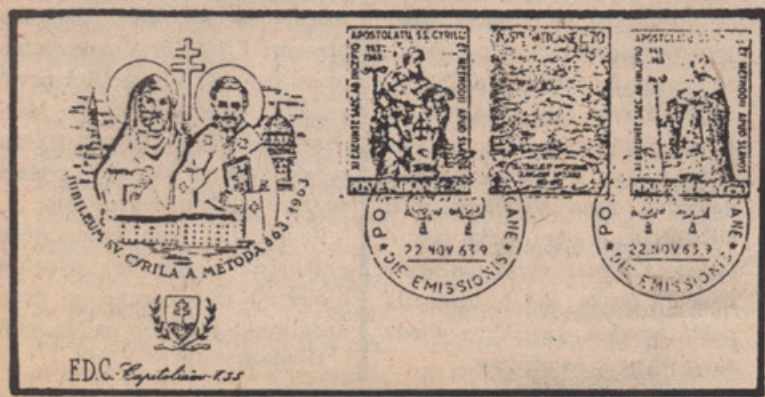
priti s kulturnega sektorja, z univerze, iz vrst mladine in iz vse javnosti. Cutiti je, da pričakujejo podporo tudi s strani Cerkve, ki je danes v Sloveniji mnogo bolj svobodna kot npr. na Hrvaškem. To velja tudi za slovensko kulturo. Slovenska partija bi morala priti do sklepa, da zahteva izreden kongres ZKJ, na katerem bi končno odkrito spregovorili o vseh vročih problemih v Jugoslaviji, o centralizmu, o tajnem centru oblasti, iz katerega izhaja, o gospodarskih problemih in o nujnosti nacionalnih avtonomij. Če pa bi bila zahteva po izrednem kongresu odklonjena, pa bi morala slovenska partija sama s svoje strani pretrgati odnos podložništva nasproti beograjskemu partijskemu vrhu in se oklicati na osnovi ideje o samoupravljanju za samostojno Zvezo komunistov Slovenije in nato kot taka začeti enakopraven dialog z ZKJ ter hkrati začeti samostojno reševati probleme v Sloveniji. To pomeni, da bi morala postaviti Beograd pred izvršeno dejstvo v pogledu prave federacije ali bolje rečeno konfederacije in se ne dati več zastraševati. Takoj bi imela za seboj ogromno včino slovenskega naroda. Seveda bi se morala omejiti v začetku predvsem na reševanje gospodarskih problemov. Če bi bilo uspešno, bi jo najbrž nemudoma posnemale druge republike, predvsem Hrvati. Probleme v Jugoslaviji je namreč mogoče rešiti samo tako, da jih rešuje vsak narod zase, vsak svoje. Rešeni bi bili kot po čudežu.

Ceprav smo, kot je dobro znano, odločno za neodvisno državo Slovenijo, menimo, da taka rešitev ne bi bila v nasprotju z našim ciljem, katerega želim doseči ne z občutki škodoželjnosti na račun kogarkoli razen resničnih sovražnikov demokracije, ampak z mirnim razvojem in političnim zorenjem, kateremu se ne morejo odtegniti niti slovenski komunisti, razen če se bodo ponovno odločili rajši za službo Beogradu in za kult mrtvega diktatorja kakor za svobodo slovenskega naroda, demokratični pluralizem in gospodarsko blaginjo.

Slovenska mladina v Buenos Airesu pred spomenikom Gen. S. Martina je izpričala solidarnost za argentinsko suvereniteto in počastila argentinske junake in 12 tisoč pobitih domobrancev.

Foto: Bine Kocar

Kako je nastal slovenski narod

Franc Jeza

Opomba

V zvezi z vsem tem je omeniti, da je bila 24. aprila letos odprta v mestnem muzeju v Ennsu ob Donavi v Gornji Avstriji velika razstava pod naslovom "Severin - med rimskim časom in prese-ljevanjem narodov", ki bo trajala do 26. oktobra. Organizirala jo je gornjeavstrijska deželna uprava in zbrala na njej arheološki material, ki so ga našli na ozemlju nekdanjega "Obrežnega Norika" ob Donavi in ki se nanaša na 5. stoletje, na dobo svetega Severina. Veliko materiala so si sposodili tudi iz madžarskih in bavarskih muzejev, ne sodelujejo pa na razstavi slovenski muzeji, čeprav je tudi osrednja Slovenija

SLOVENIJA 1982.

pojavi politično vprašanje. Sožitje, da, toda ne za ceno slovenščine. Prav zadnji čas je zoper zahtevo, naj se doseljenci z Jugovzhoda nauče jezika svoje nove domovine, kjer so našli delo in kruh, grobo in zlobno nastopil znani srbski pisatelj Miodrag Bulatović, ki se je pred 15 leti naselil v Ljubljani. V Naših razgledih mu je 11. jun. letos zelo kulturno, obenem pa tudi odločno in pogumno odgovoril pesnik Peter Levec: pismu je dal naslov "Zoper jezikovno dražbo".

Naj po tem kratkem postanku ob gospodarski in jezikovni problematiki preidem k moralnem profilu današnjih matičnih Slovencev. Povod mi je dal Bojana Stih "List iz dnevnika, Stara Novalja, veliki srpan 1981", ki so ga objavili Naši razgledi v isti številki kot Levčev pismo (11. jun. 1982) na 4 straneh drobnega tiska (328-331).

Bojan Stih, Ljubljana, blizu 60. letu življenja, med vojno partizan, po vojni esejist in kritik, nekaj časa dramaturg, zadnja leta pa zelo viden publicist, je v ciklu sedmih "heretičnih misli" prikazal vse tisto, kar se mu kot Slovincu in socialistu/humanistu zdí danes nečastno oziroma onečastno. Predvsem se zgraža nad vdorom turško pobarvanega balkanstva v Ljubljano; nad arhitekturno pačenostjo in zanemarjanjem slovenske prestolnice; nad prevzemniki revolucije, ki so kot brezobzirni gospodarstveniki zmrcavili njene vrednote in obrnili hrbet naši pretekli kulturi; nad pogubnim pešanjem narodne zavesti, ki izginja tudi iz vodilnih glav in ogroža sam fizični obstanek Slovencev; nad skrajno enostransko šolsko vzgojo, ki temelji na golem materializmu in evolucionizmu.

Ko Stih prikaže vse te napake in zablode, sklicujoč se na dejstva in na konkretne osebe, pride do spoznanja, da so v sodoben slovenskem človeku razviti samo štirje organi, in sicer tile: prebavni organi (od ust do izločil).

razmnoževalni organi (seveda ne za množenje Slovencev, marveč za spolne naslade); in potem so tu še roke za ploskanje (seveda vodnikom) in grla za skandiranje ā za vpitje "Živio! Slava!" in za prepevanje koračnic, kar je samo uvod v pijančevanje, pot h klobasam, različnim in čevapčicem.

Vsega, kar je v območju duha, se današnji Slovenec izogiba. "Nesrečnih je le nekaj tisoč samotarjev," pravi Stih: torej tisti, ki poslušajo lastno glavo in lastno srce ter se ne marajo zlit v množico. Mednje šteje razumnike in umetnike.

Skratka: iz tega Stihovega pisanja govori hudo razočaranje nad sado velike vojaške zmage revolucije. Samo nekdanji partizanski borec je mogel razglasiti toliko neveselih resnic. "Ze dolgo vrsto let iščem deželno in državno himno. Mislim, da jo je napisal Marko Pavček v pesmi Oj Neretvo. Besedilo je silovito," je zapisal. Naj povem, da si je Marko Pavček, enaindvajsetletni študent slavistike, 11. sept. 1979 vzel življenje. Po tistem času je že v dveh natisih izšla njegova pesniška zbirka Z VSAKO PESMIJO ME JE MANJ. Stih ga obilo citira, in tudi naslov njegovega dnevnika v NR je Pavčkov verz: "To ni nobena pesem, to je ena sama ljubezen". Čujmo omenjeno Pavčkovo pesem, ki bi bila po Stihovi presoji lahko slovenska in jugoslovanska državna himna.

spadala k Noriku. Na ozemlju nekdanjega "Notranjega Norika" ležita npr. mesti Celje in Maribor.

Ob tej priložnosti je bilo na novo izdano tudi "Življenje svetega Severina", ki ga je napisal menih Eugippius, ki je spadal k njegovi meniški družini vsaj v zadnjih letih Severinovega življenja in je potem spremljal njegovo truplo v Italijo (leta 488). "Življenje sv. Severina" je bilo doslej praktično nedostopno za zgodovinarje in si je bilo treba pomagati samo z navedbami o njem, pobranimi iz drugih virov. Zdaj pa je spet dostopno novi generaciji zgodovinarjev v latinskem izvirniku in dobrem nemškem prevodu

VINKO BELIČIČ

(Nadaljevanje s strani 1)

Oj Neretvo

po neretvi plava mlad mrtvak to ni partizan ki so ga ubili Nemci to ni Nemec ki so ga ubili partizani to ni ustaš ne četnik ne Italijan to ni tifusar ni ranjenec noben fašist to ni kaskader pri filmu Neretva to ni turist ki se je z avtom zapeljal v reko to ni eden izmed tistih ki so se šli kdo se upa bližje k bregu to ni vojak jla ki mu je spodrsnilo pri kopanju zaklonov to ni tisti ki se ga je napil in zgrešil pot to ni frik ki je šel tavhat školjke bisernice to ni delavec ki so ga v pretepu zaklali in vrgli čez most to ni tisti ki je šel za stavo plavat čez pa ni vedel da ne zna plavat

to je mlad fant
samo mlad fant

včeraj se je vrgel dol z mostu

Torej samomor, beg mladega človeka iz življenja: to naj bi bil skupni imenovalec narodov in narodnosti v SFRJ. Vprašujem se: ali so samomori mladih neka skrivnostna kazen za stare na položajih, ki so med revolucijo tako brezobzirno morili?

Ko je Bojan Stih svojih sedem "kritičnih misli" še enkrat prebral in se zavedel njih tveganosti, se je v Pripisu mirno ponudil stražniku ali ječarju ali pa celo samo smrti. Težo, ki se mu je očitno dolgo nabirala v duši, je pogumno dal iz sebe.

Prvi javni odmev na Stihov spis je prišel že po tednu dni. Na najostrejša mesta je čutil dolžnost odgovoriti, ne da bi imenoval avtorja, sam sedanjí predsednik SZDL Slovenije Franc Setine na množični glasbeni prireditvi "Pojo naj ljudje" v St. Vidu pri Stični 20. jun. 1982. Malokdo v tisti množici je seveda vedel, na koga ali kaj Setine misli.

O Sloveniji sredi leta 1982 sem si ustvaril tole sliko. Danes je moč govoriti o povojnih dogodkih - o zablodah in stranpotih - pisati je precej svobodno in odkrito - seveda samo tistim, ki živijo v SRS in imajo legitimacijo borcev-revolucionarjev. Bojan Stih ni edini. Tako je lahko Branko Hofman po sedmih letih objavil roman o Golem otoku "Noč do jutra". Tudi drugi "ljudje peresa", npr. Taras Kermäuner in Marjan Rožanc, kažejo dobršno mero poguma. Pojavljajo se celo že glasovi o potrebi demitizacije Tita in Kardelja. Osiveli in starega strupa polni partizani pa še zmeraj preprečujejo objavo Balantičevih pesmi, dasi skušajo nekateri zanikati pristnost njegovega krščanstva kot tudi domobranstva. Seveda je meja še nadalje neprodušno zaprta za vso emigrantsko literaturo.

Nam, ki živimo zunaj matične domovine, ob vsem tem ne preostaja nič drugega kot ohranjati zvestobo slovenstvu, kot smo ga doživeli, spoznali, vsrkali v otroških in mladostnih letih. Pogumno vztrajati na poti, ki smo se zanjo odločili, in se učiti iz storjenih napak. Marsikdaj smo sebe precejevali, a druge podcenjevali. Pluralistično družbo, ki je naš cilj, bodo lahko uresničili samo notranje čvrsti in na vse strani pravični ljudje.

(27. VI. 1982)

s komentarji. Izšlo je pri Univerzitetni založbi v Passauu. Za slovensko zgodovino sta tako razstava v Ennsu kot nova izdaja "Življenja sv. Severina" izredno važni, saj nam razstava v materialnem pogledu natančno ilustrira čas proti koncu petega stoletja, ko so se Vandali (Rugijci, predniki Slovencev) pripravljali, da prestopijo Donavo in zavzamejo ter poselijo Norik, t.j. Karantanijo. Iz "Življenja sv. Severina" precej natančno zvemo za razmere v Noriku v tistem času, posebno južno od Donave. Med drugim zvemo, da je imel kralj Feletej svojo rezidenco na kraju, kjer leži danes mesto Krems (oziroma mestni del Stein) na severnem obrežju Donave, da pa si je lastil tudi že ozemlje južno od Donave ter je veljal hkrati za nekakega varuha ali zaščitnika tistega ozemlja oziroma ljudstva na njem nasproti raznim drugim narodom, ki so ga ogražali. Ravno zato je izbral Severin mesto Favianis (današnji Mautern), ki je ležalo južno od Donave, na obrežju reke, za svoje stalno bivališče in za kraj, kjer je sedel samostan za svojo meniško družino. Tako je lahko bil v stalnem stiku s kraljem Feletej in njegovo ženo Gizo, katero nam prikazuje Eugippius v svojem spisu kot fanatično arijanko, ki pa se je s časom pod Severinovim vplivom unesla in se šla skupaj z možem osebno zahvaliti svetniku, ko je ob neki priložnosti rešil s svojim posredovanjem njunega sinčka Frederika iz rok upornih zlatarjev-ujetnikov.

"Življenje sv. Severina" nam razkrije še marsikako podrobnost. Tako npr. zvemo iz tega dragocenega zgodovinskega dokumenta, da je pred Feletejem vladal Rugijcem kralj Flacitej. Feletejev oče, ki je bil vedno v najboljših odnosih s Severinom, ker se je držal njegovih nasvetov in ni nadlegoval Rimljanov južno od Donave. Imel pa je hude sovražnike v Gotih, ki so bivali v Panoniji in s katerimi je bil svojčas v vojni. A Severin, ki je imel preroški čut, ga je pomiril, da se mu ni od njih nič bati, ker ga bodo pustili na miru, če jih ne bo izival. In tako je tudi bilo. Feletej pa se je poročil z gotsko princezjo Gizo iz kraljevskega rodu Amalov, iz katerega je bil tudi Teoderik, poznejši kralj Italije in zmagaovec nad Odoakarjem. S tem se je odnos med Rugijci in Goti zelo izboljšal, poslabšal pa se je odnos med Feletejem in Rimljani, do katerih je bila Giza sovražno razpoložena. Iz "Življenja svetega Severina" pa tudi zvemo, da je Odoakar na svojem pohodu v severni Norik (487) ujel Feleteja in njegovo ženo, ki sta se mu verjetno predala v zaupanju na staro poznanstvo, ju odpeljal s seboj v Italijo in ju dal kmalu nato umoriti. Kralj Teoderik je torej predvsem masčeval umor svoje bližnje sorodnice Gize in njenega moža, ko je po Odoakarjevi vdaji v Ravenni leta 493 tega baje lastnoročno ubil, usmrtiti pa je dal tudi njegovega brata Hunwulfa, ki je leto dni po Odoakarju tudi prišel z vojsko v Norik, da je pregnal Feletejevega sina Frederika, ki je hotel naslediti očeta. Frederik se je rešil k stricu

III.

Jezikovni dokazi za vandalski izvor

Velika jezikovna sprememba, ki je nastopila v vandalskem jeziku in to ne samo na ozemlju Vandalov, naseljenih v Noriku, ampak na vsem obširnem vandalskem prostoru južno od Baltskega morja in zahodno od Odre, se je dogodila verjetno v prvi polovici 6. stoletja kot del splošne jezikovne mutacije, ki je zajela tudi Skandinavijo, kjer je prandorijsko zamenjal prvi štajdi staronordijskega jezika, ki je bil značilen za zahodnonordijsko jezikovno območje v srednjem veku, in latinsko govoreče dežele, kjer so se začeli iz latinščine razvijati samostojni jeziki romanske jezikovne skupine, franciščina, italijanščina, kastiljanščina, furlanščina itd. nastopila je, kot se zdi, nenadno, iz vzrokov, ki jih ne poznamo in lahko o njih le ugibamo, a nedvomno so bili v zvezi s preseljevanjem narodov, z naselitvijo tolilikih ljudstev na

Teoderiku, ki se je mudil tedaj ob dolnji Donavi, in ta se je še isto leto dvignil s svojo vojsko na pohod v Italijo. Frederik ga je spremljal kot poveljnik rugijske vojske, ki se je bojevala na gotski strani. Eden izmed njenih poveljnikov, Erarik, morda Frederikov sin, je bil pozneje celo izvoljen za gotskega kralja, nedvomno zato, ker je izhajal iz Teoderikovega rodu, a je vladal samo pet mesecev, nakar so ga gotski zarotniki zahrbtno umorili in izvolili za kralja Totila, ki je pripeljal Gote do popolnega poraza in uničenja gotskega naroda v Italiji leta 552.

Nekateri zgodovinski viri trdijo, da je Odoakar napadel kralja Feleteja zato, ker je ta na prigovarjanje vzhodnorimskega cesarja Zena (474-491) baje nameraval vpasti s svojo vojsko v Italijo, da bi tako onemogočil Odoakarju nameravani vojni pohod na vzhodnorimsko ozemlje na Balkanu. Odoakar je tako prehitel Feleteja.

"Življenje svetega Severina" nas tudi precej podrobno seznani s političnimi, socialnimi in verskimi zadevami na obeh straneh Donave v Severinovem času, pa tudi z gospodarskim položajem. Tako zvemo med drugim, da je Severin spoštoval arijansko versko prepričanje Rugijcev in jih ni skušal spreobračati h katoliški veri, hkrati pa je branil nasproti njim katoličane, kolikor je največ mogel. Z denarjem, ki ga je nabiral med Noričani, je odkupoval ujetnike, ki so jih Rugijci iz tega ali onega vzroka odveli čez Donavo. Zdi se, da so bili mnogi Rimljani pri Rugijcih dobro zapisani in so se tako lahko prosto gibali na rugijskem ozemlju, enako kot Rugijci južno od Donave. Drugi pa so spet veljali za nasprotnike in se jim je bilo bati, da jih bodo ti ugrabili, odveli čez Donavo in jih uporabili za težko delo.

Na rugijski strani Donave, v bližini bivališča kralja Feleteja, verjetno pa tudi v drugih krajih, je bil redno vsak teden velik sejem, kamor so zahajali tudi prebivavci z južnega obrežja Donave in celo z vozmi, s katerimi so se pozimi po ledu peljali čez Donavo. Euippius nam ne poroča natančneje, v čem je obstajala ta trgovina, toda nedvomno s Rugijci radi kupovali tkanine in obleke, ki so jih uvažali trgovci iz južnega Norika in iz Italije, poleg raznih drugih potrebščin. Prebivavci z južnega brega pa so kupovali od Rugijcev živila, lončeno posodje, "suho robo" in podobno, pa tudi živino. Značilno je, da so bili taki redni tedenski sejmi še do zadnje svetovne vojne v navadi vsepovsod v Sloveniji.

Ne more biti dvoma, da so se začeli Vandali (Rugijci) množično seliti čez Donavo in zasedli Norik takoj potem, ko je Hunwulf na Odoakarjevo povelje odpeljal leta 488 s seboj v Italijo vse rimljansko prebivavstvo iz severnega Norika, ki mu je hotelo slediti. To je še posebej gotski vdor v Italijo, pri katerem je bila udeležena, kot rečeno, tudi rugijska vojska pod Frederikovim vodstvom. Odpadle so vse ovire za zasedbo Norika in za nastanek vandalske, t.j. slovenske države Karantanije na noriških tleh.

Novih ozemljih in z njihovim prilaganjem novemu okolju ter novim sosedom. Z gotovostjo pa se lahko tudi sklepa, da se je vandalski jezik polagoma spreminjal in prilagal novim razmeram in potrebam že vseh stoletjih počasnega pomikanja iz Skandinavije v osrčje srednje Evrope, pri čemer je absorbal med drugim vplive sosedne baltske jezikovne skupine, pa tudi drugih narodov s katerimi so prihajali Vandali v dotiko, predvsem seveda Rimljanov. Baltski vpliv je morda nedoločniška končnica -t, izumetničeno v slovenskem knjižnem jeziku po vzgledu hrvaščane v -ti.

Čisto spontano spremembo pa predstavlja najbrž nastop metatez, zamenjav glasov in zlogov v nordijskih besedah v vandalskega jezika, pa tudi v nekaterih prevzetih latinskih besedah. Pojavu teh metatez ni posvetilo slovensko jezikoslovje

Iz slovenske zgodovine

(Nadaljevanje s strani 2)

kakanu izročijo ulete Obre. Nato so ti zapustili mesto Tomis ter se h kakanu povrnilo." (Kos, Gradivo, I, št. 133, str. 172.)

Mal tolmači vir takole: "Pri pogajanjih se je kakan pobrigal pač zato, da je dobil svoje Obre nazaj, pomožne čete pa je prepustil svoji usodi: saj to niso bili njegovi ljudje. Če bi to bili

Hauptmannovo nasilno tolmačenje virov

Oglejmo si kako je Mal dokazoval, da je Hauptmann nasilno tolmačil različne vire. Primer se tiče Duljebov, njihovega razbitja in nasilne preselitve med različne slovenske rodove. Da pa bomo lahko Malu sledili, si moramo preje ogledati, kako je Hauptmann, uporabljajoč zanimiv prijem in dramatičen prikaz, opisal usodo Duljebov v svojem nemško pisanem članku. (Glej MIÖG, 1915, str. 234-238, 240-242.) Nekoliko daljši opis tega

doslej še nikake pozornosti, a ravno one so bile tisto, kar je povzročilo, da so se mnoge nordijske besede spremenile in postale "slovenske".

Primeri takih glasovnih zamenjav (metatez) vidimo najprej in najlažje s primerjanjem nekaterih slovenskih besed z besedami istega pomena v skandinavskih jezikih, npr. v novonorveščini in švedščini, pa tudi v danščini in srednjeveški norveščini.

V mnogih besedah sta se zamenjala samo dva glasova, npr. arbeta - rabotati, arm - rama, avl - valiti, dorma - dremati, el - lije, mörker - mrak, odla - delati, söka - iskati, ute - tulla, väide - vlada, värde - vrednost, värme - vreme itd.

Če primerjamo slovenščino s staronorveškim jezikom, najdemo takih metatez še več, npr. aevi - vek, alpt - labud, bard - brada, brýsti - prsi, elta - letati (teči), elda - leta, gardr - grad, kelta - klet, mylnar - mlinar, örvasi - rečev, itd.

Pojav metatez, ki so bistveno in morda zelo odločilno vplivale na začetek oddaljevanja vandalskega jezika od skupine nordijskih jezikov, je še posebno očiten v kratkih, enozložnih besedah. Naj zadoščajo naslednji vzgledi: berg - breg, björk - breza, bro - brv, dyr - drag, halm - slama, hjord - čreda, horn - rog, kall - klic, karp - krap, köld - hlad, mjölk - mleko, röd - rdeč, ulv - volk, ök - konj, narečno koj, itd. Primeri so vzeti iz norveščine in švedščine.

Že v enoložnih besedah pa se kaže, da so metateze lahko zajele tudi več glasov in da se je večših spremenilo tudi zaporedje več glasov, kot npr. v besedah arg - greh, färsk - svež, ljum - mlačen, lägg - gleženj, länk - člen, mess - sinica, mäss - sejem, sann - znano, skorr - krasta, sorg - skrb, tupp, petelin, älg - jelen, itd. Naslednji primeri dokazujejo, kako so se poleg nastopa metatez spreminjali ob rojevanju srednjeveške slovenščine tudi glasovi: att - do, blixt - blisk, bort - proč, det - to, guld - zlato, halv - pol, harv - brana (in praha), haard - trd, härs - črez, kol - oglje, kort - kratek, kärl - črevo, kärv - čvrst, mäld - mlejte, namn - ime, rot - koren, ok korenina, skog - gozd, skuld - dolg, skäl - sklep v pomenu utemeljitev, sork - krt, spält - pleve, särk - strajca, tarv - treba od potreba, ita. Na teh in mnogih drugih primerih, ki jih tu ni mogoče navesti zaradi štednje s prostorom, pa se tudi vidi, kako so se pri omenjeni veliki jezikovni spremembi v 6. stoletju in seveda tudi še pozneje spreminjali razni glasovi prandorijskega vandalskega jezika, ko so se besede prilagajale novi izgovorjavi in novim potrebam, ki so bile različne v slovenščini in v novih skandinavskih jezikih.

Take glasovne spremembe so nastajale po neki logiki, vendar pa nikakor ni mogoče govoriti o kakih zakonitostih, o "jezikovnih zakonih", na katere se tako sklicujejo nekateri jezikoslovci, ki skušajo napraviti iz jezikoslovja, iz te tako tesno s človekovo duševnostjo in z njegovimi individualnimi sposobnostmi v izgovorjavi povezave vede

podložniki, ki jih je rabil za svoj "Speerfuter" bi se jim ne odpoval s tako lahkim srcem." (Čas, XVII, str. 191.) Malov dokaz je sicer možen, ni pa prepričljiv. Tudi tukaj sta namreč možni dve razlagi: ti Slovenci so lahko bili ali obrski zavezniki ali pa njihovi podložniki.

vprašanja upravičuje tudi dejstvo, da je slovensko zgodovinsko doma sprejelo Hauptmannovo izvajanje o Duljebih ter danes smatra, da so ena izmed zgodovinskih sestavin slovenskega naroda.

V Srednji Stajerski omenjajo listine iz 9. stoletja kraj Dupleipin in grofijo Dupleipa, začne s svojim izvajanjem Hauptmann, na Koroškem pa imamo pri Špitalu kraj Dulieb. Jasno je, da gre za dve različni varianti imena Dul-

neka jezikovno fiziko z nesprenemljivi zakoni glasoslovja. Ze sam razvoj slovenskega jezika z njegovimi nešteti narečji in podnarečji ter opaznimi razlikami celo od vasi in z različnih koncev iste vasi nam dokazuje, da je jezikovni razvoj nekaj zelo zapletenega, nelogičnega, težko preučenega, in nikoli do konca zajemljivega. Zaradi človekove težnje po izvirnosti in po poudarjanju lastne individualnosti, pa tudi zaradi neprestanih sprememb, ki jih prinaša življenje s seboj, se vsi jeziki nenehno spreminjajo celo v moderni dobi, ko so napisane v vseh evropskih jezikih obsežne književnosti in učijo otroke in mladino leta in leta v šolah, kako naj govori svoj jezik. In še smo povsod priče neprestani javni in zasebni skrbi za jezik. Nekaj, pred polstotletjem, take skrbi ni bilo, vsakdo je govoril, kakor je vedel in znal oziroma kakor je čutil potrebo in kakor mu je ugajalo. Besedne igre, poigravanje z besedami, so bile zelo priljubljene in nihče se ni trudil, da bi našel za tujo besedo, ki je zašla v domači jezik, novo domačo besedo. Če pa že, je napravil to po lastni presoji in kakor mu je pač bilo všeč, ne da bi se bil brigal za slovnično in etimološko pravilnost.

Izgovorjava besed je bila odvisna vedno od tega, koliko zob je imel kdo v ustih, kako gibčen jezik je imel in kakšen je bil njegov sluh. Znano je, da ljudje, ki jih je bila zadela možganska kap, pa čeprav si opomorejo, in tisti, ki trpijo od opopenja žil, bolj ali manj nejasno izgovarjajo besede. Prav tako tisti, ki imajo kako prirojeno ali povzročeno fiziološko napako v ustih ali v grlu. Nekateri govorijo prethito, da drugi ne morejo jasno razumeti njihovih besed. Tudi pesmi in otroški govor so vedno vplivali na besedni zaklad in izgovorjavo. Včasih je otroška ali šaljiva ali tudi pesniško slovesna in "vzvišena" popačenka kake besede tako ugajala, da so se je ljudje takoj polastili in se je naglo razširila, prejšnja besedna oblika pa je šla v pozabo ali je že kmalu začela vplivati zastarelo. Se danes začne včasih cela družina za stalno uporabljati vsaj v domačem krogu kako besedo, ki pride iz ust ljubljene otroka, in taka beseda se večkrat razširi tudi na sorodstvo in sosedstvo. Se bolj velja to za modne besede. Se vse lažje so se širile take besede v davnih časih, ko ni nihče predpisoval, kaj je v jeziku pravilno in kaj ne, in ko ni bilo niti literature niti slovnice in šol, ki bi bile zagotavljale neko jezikovno ustaljenost.

Slovenščina in glasovne ter slovnične spremembe, ki jo danes delijo od skandinavskih jezikov, so torej plod čisto normalnega jezikovnega razvoja od prandorijskega jezikovnega štadija do danes. Enako tudi skandinavski jeziki. Kljub temu pa je mogoče tudi danes na prvi pogled ugotoviti tesno sorodnost med slovenščino in temi jeziki, tako v besedju kot v izgovorjavi in celo v melodiji jezika, kot je ugotovila neka novejša raziskava glede slovenščine in švedščine. (Nadaljevanje sledi)

jeb. Hauptmann nato pojasnjuje, kako je iz vzhodnega in južnega Duljeba nastal severni Dudlep: slično kot se je govorilo ponekod modliti drugod pa moliti; d.l se je spremenil v l. Potemtakem je Dudleipin na Stajerskem isto kot Dulieb na Koroškem. Oba krajevna imena se nanašata na Duljebe. Ime Duljeb pa najdemo tudi na jugu Češke in ob reki Bugu v Galiciji. Na Češkem jim pravijo Dudlebi v Galiciji pa Duljebi. Povsod gre za isti rod, Galicija pa je njihova domovina. Na Koroškem imamo v rabi staro obliko, to je Duljeb (Dulieb), na Češem in Stajerskem pa je v uporabi Dudlep, to je nova oblika, ki je nastala v skladu s severno-zahodnim narečjem.

Opraviti imemo torej s slovenskim rodov, nadaljuje Hauptmann, ki so ga Obri razbili in naselili med ostale slovenske rodove. Potrdilo najdemo v različnih virih. Začnimo z arabskim trgovcem Mas'udijem iz 10. stoletja. (Naj pripomnim, da Hauptmann ne uporablja vira, to je Mas'udija, temveč povzema po zgodovinski literaturi. To je, uporablja Marquartovo delo Osteuropäische und asiatische Streifzüge - Vzhodno-evropski in vzhodno-azijski vpadi.) Takole poroča Arabec Mas'udi: Od najstarejših časov se je med slovenskimi ljudstvi odlikovalo tisto, ki mu je pripadala vsa oblast. Njegov kralj je bil Mağak. To ljudstvo se je imenovalo Walinjana in ostali slovenski rodovi so jih poslušali od nekaj. Ta rod, ki je bil najčistejše slovenske krvi, je bil tudi najbolj spoštovan med Slovani in se je lahko skliceval na stare zaslugе. Pozneje je pa nastala nesloga in njihova organizacija je razpadla in njihova ljudstva so se zaprla sama vase; in vsako ljudstvo si je postavilo svojega lastnega kralja. Tako je poročal Mas'udi.

Hauptmann nam nato pojasni, kako je Marquart tolmačil gornji Mas'udijev odstavek. Opirajoč se na rusko Nestorjevo kroniko iz 12. stoletja (ki jo danes poznamo pod imenom Povest vremennih let), je Marquart sklepal, da so Mas'udijevi Walinjani samo poznejše ime za nedaleč Duljebe, ki so bili naseljeni ob Bugu in so bili sestavni del mogočnih Antov. Iz Mas'udijevega poročila pa lahko sklepamo, dodaja Hauptmann, da so bili prav Duljebi tisti, ki so organizirali veliko antsko državo, za katero vemo, da je pozneje razpadla.

Po tej ugotovitvi uporabi Hauptmann novi vir, odstavek iz Nestorjeve kronike, ki se glasi: "V svojih bojih s Slovani, so Obri podjarjili Duljebe in so izvajali nasilje nad njihovimi ženami. Ce se je hotel Ober kam peljati, ni dal vpreči niti konja, niti bika, temveč je dal vpreči tri, štiri ali pet žensk pred svoj voz, da so ga vozile. Tako so se torej znašli nad Duljebi." (MIÖG, 1915, str. 241. Povzeto po Miklošiču, Chronica Nestoris, str. 5 in sl.)

Ce sedaj primerjamo, nadaljuje Hauptmann, Mas'udijevo in Nestorjevo poročilo, potem lahko odkrijemo, ne samo kako je duljebjsko gospostvo propadlo, temveč tudi kdaj in zakaj. Dokler je obstajala velika antska država, je ta zapirala Obrom pot čez Karpate. Ce so hoteli priti v ogrsko nižino so morali uničiti antsko državo, kar so lahko dosegli samo po težki in zagrnjeni borbi in zato je tudi razumljivo, da se je njihova jeza znela posebno nad tistim rodov, ki je vodil Ante v skupnem boju proti njim. To pa so bili Duljebi. Obrosko gospostvo nad Duljebi se je torej moralo pričeti, sklepa Hauptmann, med leti 558 in 563. Ni se moglo začeti pred letom 558, ker so šele takrat postali Obri antski sosedje po poročilih sodobnika Menedra Protektorja in ne pozneje od leta 563, ko so Obri prvič vpadli v ogrsko nižino po Marquartovih računih. Brez antskega poraza bi ostali karpatski prelazi za Obre zaprti in neprehodni.

Hauptmann sedaj dramatično prizna, da slone vsi njegovi dosedajni sklepi samo na dveh nedatiiranih poročilih, na Mas'udijevem in Nestorjevem. (Nadaljevanje na strani 1)

Pismo uredniku

dne 16. julija 1982

„Odločno začrtana slovenska pot“ od Luke Dolenca mi je zbudila sledeče pomisleke:

Od kolege, ki je bil v tistih časih blizu tajništva SLS imam namreč sledeče informacije:

Dr. Miha Krek je Dr. Lambert Erlich-a zelo cenil in nikakor ni mogla biti Dr. Krekova slaba volja vzrok za pomanjkanje prostora v letalu Aprila 1941. Navadna pa je izmišljotina da je Dr. Kulovec poklical Dr. Erlicha v Beograd proti volji Dr. Kreka. Kulovec vendar ni mogel vedeti za bližajoči se nemški napad in še posebej ni mogel vedeti, da bo treba iti v inozemstvo. Po 6. aprilu pa ga ni mogel več poklicati ker je bil ubit. Danes je čas sprave med emigracijo, ko vendar mi tako v inozemstvu in še bolj doma živimo v strašni politični in ekonomski krizi. Kakšen smisel ima torej očrnejati slovenske politike še posebej z dejstvi, ki so vse drugo kot dokazana.

Boli tudi podpisane, ki se ni nikdar počutil hlapca stavek o „izhojeni slovenski hlapčevski poti“. Čehi, Slovaki, Poljaki, Hrvati, in Slovenci pač ne moremo biti označeni za hlapce ako nismo mogli prebrniti Avstrijsko-madžarskega imperija. Dočim

Pripombe uredništva „Slovenske države“

(Gornje pismo nam je poslal dr. Peter Urbanc, vodilni član Narodnega odbora za Slovenijo v Buenos Airesu. Priobčujemo ga brez kakršne koli pravopisne ali druge spremembe. Naš list je glasilo Slovenske narodne zveze, vodnice v gibanju za samostojno slovensko državo. Gibanje temelji na pluralističnem in demokratičnem načelu. Zaradi tega dajemo v „S. državi“ prostora tudi drugim mnenjem. „Svobodna Slovenija“, uradni list Narodnega odbora, pripadnikom naše ideje te možnosti ne nudi. Pridržujemo pa si pravico do lastnih pripomb in pojasnil k takim dopisom)

Na ugotovitve Luke Dolenca v razpravi „Odločno začrtana slovenska pot“ („S.D.“ maj, 1982) dr. Urbanc trdi, da je dr. Miha Krek „zelo cenil“ dr. Lamberta Erlicha. Prijatelji našega lista, ki so bili dosti bližje tajništvu Slovenske ljudske stranke in rajnemu dr. Erlichu kakor pa brezimni informator pisca, sodijo drugače. Dr. Krek je vse prej kakor cenil Erlichove učence in naslednike, ki propagirajo in skušajo uresničiti njegovo najbolj daljnosežno, zgodovinsko prelomno zamisel - idejo o neodvisni slovenski državi. Dr. Krek je prizadevanja za doseg tega samo po sebi umevnega cilja nekoč javno imenoval največje nesrečo za Slovence. Ob tem je jasno, da začetnika te „nesreče“, dr. Erlicha, še zlasti ni imel v posebni časti.

Danes je živih še pet ljudi, ki kot očividci natanko vedo, zakaj ne dr. Erlich ne nihče od njih ni mogel aprila 1941 z bežečo jugoslovansko kraljevsko vlado generala Simoviča v tujino. Slovenska ministra v njej sta bila rajna dr. Miha Krek in Franc Snoj. Od petih omenjenih sta še dr. Tine Debeljak in Mirko Javornik iz Ljubljane prebela do vlade na Palah pri Sarajevu. Dr. Erlich, inž. France Slapšak, René Macun in dr. Ciril Zebot pa so prišli tja z njo iz Beograda.

Na prizadevanje dr. Erlicha je bilo z dr. Krekom in Snojem dogovorjeno, da bodo ti šli z njima v Anglijo. Laiki so bili v ta namen dodeljeni v službo enemu ali drugemu naših ministrov.

Ko se je slovenska skupina z njima vred 15. aprila jutraj pripeljala do kraške planote pred Nikšićem v Črni gori, so jo na viaduktu pred mestom ustavili letalski častniki z ukazom: „Gospoda ministra do Savoie, drugi čakajte tukaj!“ Dr. Krek in Snoj sta sprmljevalcem rekla, da morata na nujno vladno sejo. Celo prtljago sta pustila v avtomobilu. Drugi so čakali na cesti skoraj uro dolgo, a ju ni bilo nazaj.

Nikšičko polje je bilo zagazeno z bodočo žico in na gosto zastraženo po vojnih letalcih. Eden od njih, iz znane Šemprerske družine v Ljubljani, je prepoznal

prva Jugoslavija sicer mogoče v nasprotju z anonimnim Lukom za podpisane, ki je bil v tistih časih blizu tajništva SLS imam namreč sledeče informacije:

Dr. Miha Krek je Dr. Lambert Erlich-a zelo cenil in nikakor ni mogla biti Dr. Krekova slaba volja vzrok za pomanjkanje prostora v letalu Aprila 1941. Navadna pa je izmišljotina da je Dr. Kulovec poklical Dr. Erlicha v Beograd proti volji Dr. Kreka. Kulovec vendar ni mogel vedeti za bližajoči se nemški napad in še posebej ni mogel vedeti, da bo treba iti v inozemstvo. Po 6. aprilu pa ga ni mogel več poklicati ker je bil ubit. Danes je čas sprave med emigracijo, ko vendar mi tako v inozemstvu in še bolj doma živimo v strašni politični in ekonomski krizi. Kakšen smisel ima torej očrnejati slovenske politike še posebej z dejstvi, ki so vse drugo kot dokazana.

Dr. Peter Urbanc

dr. Erlicha in še nekoga ter ju presenečeno vprašal, kaj iščeta tukaj. Povedala sta, da čakata na vrnitev ministrov z vladne seje. Fantov odgovor ju je osupnil: „Kakšna seja! Ministri se tamle nakladajo na aeroplane za v Grčijo!“ Pokazal je na griče ob robu planote, kjer so zakrinkani stali trije bombniki italijanske znamke Savoia.

Novica, da sta slovenska ministra lastne ljudi pustila na cedilu z lažno pretvezo, je vse čakajoče silovito zadela. A dr. Erlich je takoj začel iskati izhod iz razočaranja. Pregovoril je ljubljanskega vojaka, da je njega in nekaj drugih spustil na lastno pest čez žico in tvegali glavo za to. Prišli so do prvega bombnika, ravno ko je stopal vanj dr. Krek. Bil je presenečen in nejevoljen, ko je dr. Erlich zahteval od njega pojasnila.

Začel se je izgovarjati, da sta s Snojem šele na zasilnem letališču dobila zapoved za takojšen odhod v Grčijo; da na letalih ni prostora za nikogar razen za člane vlade; da se bodo bombniki najbrž vrnili in pobrali še druge; če ne, pa naj gredo v Kotor, kjer jih bo čakala britanska ladja; in tako dalje.

Dr. Erlich je Kreka rotil, naj vzame s sabo vsaj enega ali dva tajnika, ker pravi, da je bolan; ne zna nobenega tujega jezika razen nemščine in bo imel docela zvezane roke za kakršno koli delo, če bo čisto sam. Ni treba, da bi to bil on, temveč kdor koli mlajši iz skupine. Dr. Krek se je izgovarjal, da Srbi tega ne bodo dovolili, ker je letalo izključno za ministre in nikogar drugega. Prav tisti trenutek sta šla v bombnik mladoletna sinova upokojenega diktatorskega generala Pere Zivkovića. Za Krekovim hrbtom pa se je šopirila priležnica srbskega ministra Petrovića, že v letalski uniformi in s cigareto v ustih...

Dr. Erlich je z vso močjo svoje besede skušal nagovoriti dr. Kreka, naj zagrozi Srbom, da ne on ne Snoj ne pojdetja v tujino, če jima ne dovolijo vsaj po enega pomočnika, češ da je ni jugoslovanske vlade, ki bi si upala v svet brez slovenskih zastopnikov. A minister je bil neomajen. Na kratko se je poslovil od razočaranih rojakov in izginil v letalo. Dr. Erlich je zadnji trenutek pred odletom prepričal Javornika, da je skušal skočiti v bombnik, meneč, da ga s silo ne bodo vrgli iz njega. Toda na vratih mu je srbski major nastavljal samokraes na prsi...

(Pisatelj Javornik je te dramatične trenutke brez imen opisal v svojem literarnem portretu dr. Erlicha z naslovom „Mož božje volje“, priobčenem v njegovi zadnji knjigi „Pero in Cas II.“)

A po dr. Urbancu ni bila Krekova „slaba volja“ kriva, da dr. Erlich ni mogel (bolje, ni smel) s slovenskimi ministroma v tujino.

Da je šel dr. Erlich aprila 1941 v Beograd na zahtevo dr. Kulovca, ni izmišljotina, temveč dokazano dejstvo. Dr. Kulovec je bil

minister v isti Simovičevi vladi kakor dr. Krek. Po generalovem vojaškem puču 27. aprila je vsak otrok vedel, da ta, od Britancev plačani korak, pomeni vojno. To so poleg vsega dokazovalo nič prikrivane vojaške priprave v Nemčiji. Da bi preskušeni politik Kulovečeva kova edini ne mogel vedeti za to, se pravi, imeti ga za slaboumnega. Kako pa je to vedel dr. Krek, ki je dal že prej poklicati iz Ljubljane urednika „Slovensca“ dr. Kuharja in ravnatelja Zadrzne zveze, Rev. Pranca Gabrovška, da morata nujno odpotovati v Anglijo? Kuhar in Gabrovšek sta zaradi tega lahko še v vlakom odrinila čez grško mejo. Dr. Krek je z njima poslal tudi svojo ženo in tajnico, če se ne motimo. Da bi vse to bilo samo dr. Kulovcu neznano, lahko trdi le naiven človek. Bi dr. Urbanc morada zdaj odgovoriti na vprašanje, kdo je bil, in kdo ni bil, kriv, da dr. Erlich ni bil poslan v Belgrad in v Anglijo s prvo dvojico?

Pisec pravi dalje, da v tisti dobi - 1918 - nismo v Dravski banovini prišli niti ob enega Slovenca. V debatah rad poudarja tudi, da Slovenci v Jugoslaviji nismo izgubili niti enega kvadratnega metra svojega ozemlja. Ne prvo ne drugo ne drži.

Dravska banovina ni bila ustanovljena leta 1918, temveč šele po uvedbi diktature kralja Aleksandra I. v januarju 1929. Njegova nova unitaristična ustava je združila prejšnjo Ljubljansko in Mariborsko oblast, obsegajoči vse slovensko ozemlje, kar ga je leta 1918 prišlo v novo državo SHS, pod Dravsko banovino. Toda od te, že tako in tako okrnjene Slovenije je Belgrad odtrgal še vso Belo krajino in jo priključil Savski, hrvatski, banovini. V jugoslaviji in Dravski banovini bi bili toraj za vselej izgubili še skoraj desetino svoje zemlje in ljudi, če ne bi bili v glavnem Hrvatje sami zahtevali, da je treba Belo krajino vrniti Sloveniji, prekrščeni v Dravsko banovino.

In spet že v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, od leta 1929 Jugoslaviji, smo Slovenci morali dati Italiji tretjino svoje zemlje in krvi (Primorsko) Italiji, ki je bila v prvi svetovni vojni s tedanje Srbije vred na strani zahodnih sil. Srbija se je po sklepu premirja znašla v čudnem položaju, da naj bi se kot zavezništva Italije zavzemala proti njej za slovenske dežele, ki so do 29. oktobra 1918 pripadale Avstro-ogrske, njuni skupni sovražnici. Za kaj takega belgrajska vlada ni imela zadosti moči, in ne prave volje. Mirovna pogodba z Italijo, podpisana v Rapallu novembra 1920, dve leti po ustanovitvi SHS, je usodo tega dela Slovenije zapečatila do miru po 2. svetovni vojni in delno prek njega.

Pri vseh začetnih nirovnih dogovarjanjih po prvi vojni so zmagovite zahodne države priznale kot enakopravno pogajalko le Srbijo. SHS so prvič uradno omenili šele sredi 1919 pri pogajanjih za mirovno pogodbo z Avstrijo. Za SHS jih je vodilo uradno zastopstvo, v katerem ni bilo nobenega Slovenca (predsednik belgrajske vlade Nikola Pašić, zunanji minister dr. Ante Trumbić in bivši srbski poslanik v Parizu Milenko Vesnić). Šele konec januarja 1919 so uradni delegaciji pridružili komisijo strokovnjakov, ki jo je vodil bivši avstrijski cesarski minister dr. Ivan Zolger. Strokovnjaka za slovensko Koroško sta v njej bila v začetku samo dr. Erlich in duhovnik Jurij Trunk. Dr. Erlich ni bil nikoli vodja niti te svetovavske skupine, kaj šele, da bi bil imel kako vplivno besedo v uradnem SHS zastopstvu za mir z Avstrijo.

Saint-germanska mirovna pogodba z Avstrijo je začela veljati 16. julija 1920. Določala je, da bodo slovensko naseljena koroška področja razdelili v Coni A in B ter v njih izvedli pod mednarodnim nadzorstvom ljudsko glasovanje, plebiscit, o tem, kateri državi naj pripadeta. Če bi se večina v Coni A izrekla za SHS, bi bil plebiscit potem še v Coni B; če pa za Avstrijo, bi obe področji dobila ta.

V Cono A so dali štiri okraje, ki so bili po večini slovenski: Pliberk, Borovlje, Rožek in Velikovec. Vanje ni bilo mogoče vključiti, ali iz njega izključiti, nobenega posameznega mesta. Za vključitev velikoveškega okraja se je odločno zavzemalo vse jugoslovansko uradno zastopstvo, ne samo njegov svetovalec dr. Erlich. A tudi če bi bili Velikovec

THE RED GUNS THAT SPREAD OVER AFRICA

A dramatic picture of the Soviet military build-up in Black states bordering South Africa has been unveiled in evidence submitted to the United States senate subcommittee on security and terrorism.

Dr. Peter Vanneman, chairman of the Department of Political Science at the University of Arkansas and an authority on Soviet policy in Africa, told the subcommittee that the cornerstone of Soviet policy in Southern Africa was to supply arms, advisers and training to its "clients" to destabilise the area.

According to a transcript of his evidence, Dr. Vanneman testified before the committee, headed by Senator Jeremiah Denton, that the Soviet Union had supplied Angola, Mozambique, Zimbabwe, and Zambia with:

- 135 fighter aircraft.
- 527 tanks.
- 704 armoured cars.
- 778 troop carriers.
- 738 medium artillery guns.

He also detailed Soviet Union military aid to Tanzania, which although an East African nation, he included because insurgents into Southern Africa were trained at six bases there and because of its influence in Mozambique.

In addition, the Soviet Union has sold 30 armoured cars to Botswana.

Dr. Vanneman, an author of several books on Soviet policy, who is spending a year's sabbatical in South Africa with the University of South Africa and its Africa Institute, told the Sunday

Times this week that his information about the Soviet arms supplies to black states had been obtained from "intelligence sources" in a number of countries.

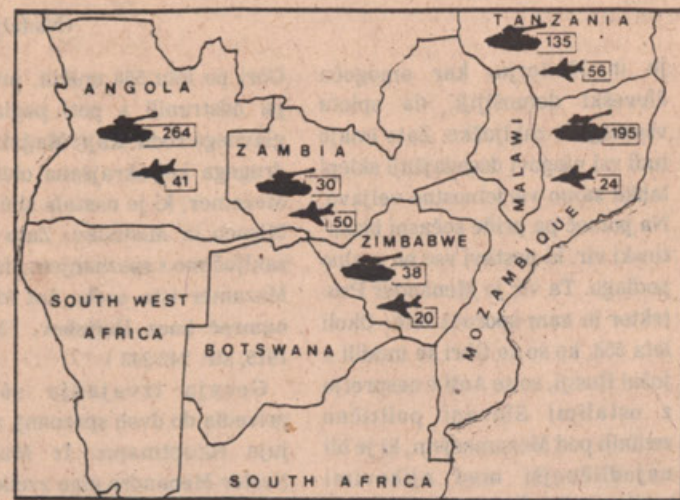
Dr. Vanneman said this week that in his opinion the prospect of the USSR controlling Southern Africa "is not yet near."

And in concluding his testimony to the Denton committee, Dr. Vanneman stressed that to put things in perspective it was important neither to over-estimate Soviet successes in Africa nor to exaggerate Soviet incompetence.

What should be borne in mind was that in February last year, the leader of the Soviet Union, Leonid Brezhnev, had committed his nation in the most authoritative fashion "to expanding involvement in Southern Africa."

He said indicators of the intensity of the Soviet long-range interest in Southern Africa included:

- The creation of three new Soviet departments to deal specifically with Southern Africa.
- Since 1981 the Kremlin had sent a new cadre of diplomats to Southern Africa. An example of the importance attached to this was that the Soviet Embassy in "underdeveloped" Botswana immediately adjacent to South Africa, mushroomed to include a staff of over 50 persons, headed by a highly professional official, Nikolai Petrov.
- The quantity of heavy military equipment and the number

of advisers the USSR had supplied to states in Southern Africa, aimed at destabilising the area.

As the Kremlin knows, instability tends to enhance its influence at the expense of Western initiatives like that in Namibia.

Going further, weapon stockpiles could ultimately serve as sources of pre-positioned hardware for Soviet proxy power projections," he said.

The Soviets have switched to using Luanda, the capital of Angola, and Aden, in the Horn of Africa, as bases for regular aircraft reconnaissance of naval movements around Africa. Previously they used bases at Conakry on the west coast and Berbera, in the Gulf of Aden.

A Soviet naval fleet is serviced at Luanda, and uses dry-dock facilities at Maputo.

Dealing with the results of the Soviet policy in Africa during the past decade, Dr. Vanneman said the Soviet gains had been "substantial" when compared to its position after the Congo debacle in the early 60s.

Since the Portuguese coup in 1974, four African states have declared themselves Marxist-Leninist (Ethiopia, Angola, Mozambique and Congo-Brazzaville); one (Madagascar) adopted a charter of socialist revolution.

And 11 are designated by the USSR as "progressive" states or those demonstrating a "socialist orientation."

corn fest

BLACK CREEK PIONEER VILLAGE

11 am. to 5pm. the metropolitan toronto and region conservation authority.

Prosimos, poravnajte narocnino in darujte v tiskovni sklad "Slovenske države!"

sam izvzeli iz plebiscita, bi to njegovega izida ne bilo odločno spremenilo ne v okraju, ne v vsej Coni A. Trg je tedaj štel morda 2000 prebivalcev. A okraj je dal Avstriji 8.306 glasov, SHS pa le 2.444. Brez Velikoveca bi razmerje v okraju še vedno bilo 6.306 proti 2.444, v vsej Coni A pa 20.025 proti 15.297.

Vzrokov za ta porazni izid dr. Urbanc ne načinja, zaradi tega jih tudi mi ne bomo. Krivdo za izgubo Koroške valj samo na dr. Erlicha, ker mu je tako povedal njegov velikovski stric. Kaže, da je o tem kočljivem vprašanju bil prav tako poučen, kakor se zdi, da je zdaj njegov nečak...

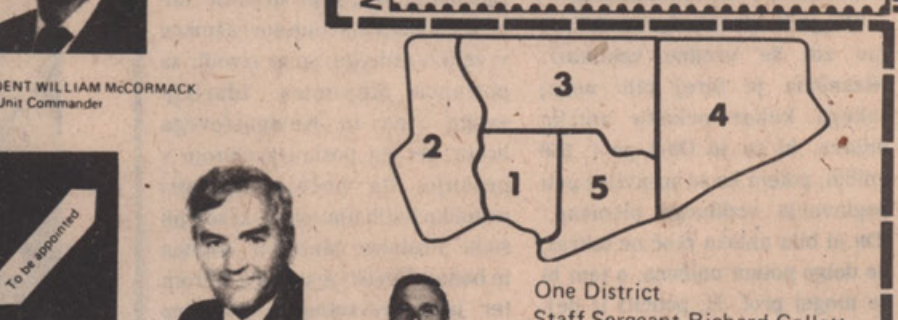
Ker iz pisma dr. Urbancu ni mogoče razumeti, kaj meni s stavkom, da v naštevaju Luke Dolenca manjkajo med velikimi Slovenci "premnogi bolj važni kot Jeglič, Rožman, Krek, Korošek, Maister, Rupnik" - ki jih naš sestavnek sploh ni omenjal - o tem ne velja razprajati.

Trditve, da je naš Luka anonimen in nepodpisan, pa drži toliko, kakor če bi dr. Urbanc očital Mateju Boru in Kajuhu, da svojih partizanskih pesmi nista podpisovala s pravim imenom.

Bruce McCaffrey, MPP

Bruce, with daughter Shawna and staff members, after being sworn in as the new Minister of Citizenship and Culture.

One District
Staff Sergeant Richard Collett
967-2403

Two District
Sergeant George Hyndman
967-2670

Three District
Sergeant Garry Dealy
967-2265

Four District
Sergeant Michael Jennings
967-2148

Five District
Staff Sergeant John Beaven
967-2672

These officers have been appointed as your district contact on police-related matters.

8:00 a.m. to 4:30 p.m.

Iz slovenske zgodovine...

(Nadaljevanje s strani 4)

ju in Nestorju, kar omogoča človeški domoljubi, da spleta vsemogoče zaključke. Zato imajo tudi vsi njegovi dosedajšnji sklepi lahko samo verjetnostno veljavo. Na pomoč pa pride sočasni bizantinski vir, ki postavi vse na realno podlago. Ta vir je Menander Protektor in nam sporoča tole: Okoli leta 558, ko so se Obri s mudili v južni Rusiji, so se Anti v nasprotju z ostalimi Slovani politično zedinili pod Mezamerjem, ki je bil najodličnejši med njihovimi poglavarji. Se le ko so Obri Mezamerja umorili brez ozira na mednarodno pravo, ko je prišel k njim kot odposlanec, so lahko premagali njegovo ljudstvo, ki je ostalo brez voditelja in "od takrat niso prenehali Antov zasluževati in jih razseljevati na vse strani" (hörtien sie nicht auf, die Anten zu knechten und nach allen Richtungen zu verschleppen") (MIÖG, 1915, str. 242.)

Z velikim zadoščenjem ugotavlja Hauptmann, da je Menander Protektor s svojim poročilom potrdil točko za točko vse, kar je Hauptmann domneval. "Zares je torej moralo obstojati nekaj takega kot antska država, ki so jo

Obri po letu 558 uničili, predtem pa odstranili s poti poglavarja glavnega rodu. Kajti Mačak ni nič drugega kot skrajšana oblika za Mezamer, ki je nastala slično kot Misaco iz Mistislav. Zato lahko zaključimo s spoznanjem, da je bil Mezamer ista oseba kot Mačak, namreč knez Duljebov. (MIÖG, 1915, str. 242-243.)

Gornja izvajanja so nas privedla do dveh spoznanj, nadaljuje Hauptmann. Iz Mas'udijev Nestor-Menandra smo zvedeli, da so Obri po Mezamerjevi smrti razselili Duljebe; krajevna imena pa nam pričajo, da so Duljebi prebivali na Srednjem Stajerskem in Koroskem. Če sedaj oba dejstva povežemo, pridemo do sledeče ugotovitve: Okoli leta 560 so Obri odvlekli Duljebe s seboj in ko so odšli Langobardi iz Panonije, so Obri Duljebom odkazali nova bivališča v Alpah. Tukaj, sredi tujih slovanskih rodov se jim niso zdeli več nevarni. (Prav tam, str. 243.)

Tako je Hauptmann opisal tragično usodo Duljebov. Povrnimo se k Malu ter si oglejmo kako kritizira gornje Hauptmannove ugotovitve.

Malov odgovor

Tako piše Mal:

"Ali Slovenci si niso ravno poredko stali tudi v ostri opreki s svojimi obrskimi sosedmi. Že takoj prvo njih srečanje leta 558 je dalo povoda trajnemu medsebojnemu tekmovanju za premoč. Ko se je namreč takrat voditelj Antov neko podjetje posrečilo, so začeli Obri iz gole zavisti pustošiti po njihovi deželi. V zadregi pošljejo Antje Kelagastovega brata Mezamirja k Obrom. Tu pa ni - kot bi po vsej pravici po Peiskerjevi in Hauptmannovi teoriji mogli pričakovati - nastopal morda pohlevno in ponižno, marveč skrajno oblastno in prevzetno, tako da ga je dal kakan umoriti v strahu, da bi odločni in hrabri Mezamir mogel postati silno nevaren voditelj Antov, ko bi dosegel med njimi 'najvišjo oblast'. Zato so Obri 'odslej češče ko doslej pustošili deželo Antov ter niso nehali odganjati ljudi v sužnost, ropati in pleniti'..." (Izpuščen je grški citat.)

"To samo na sebi popolnoma jasno ter točno in doslovno prevedeno mesto pa je prof. Hauptmann pretolmačil po svoje, da dokaže nasilno postopanje Obrov s podjarmljenimi Slovani. Pravi namreč dobesedeno: 'sieher hörten sie nicht auf, die Anten zu knechten und nach allen Richtungen zu verschleppen.'..." od takrat niso prenehali Antov zasluževati in jih razseljevati na vse strani. "Zadnje besedo je podčrtal H. sam, da bi podkrepil svojo trditev o nasilnem cepanju in razseljevanju slovanskih plemen po Obrih, da so jih bojda tako lažje tlačili in držali v slepi pokorščini. Vsakomur pa je tudi jasno, da grški original niti od daleč neče povedati kaj podobnega. Sledeč takemu načinu historičnega raziskovanja in tolmačenja virov, se da nazadnje iz kateregakoli previdno izbranega in primerno prikrojenga citata dokazovati res marsikaj."

"Ko je H. vir tako 'prevedel', se mu zdi še vredno vzklikati: 'Resnično je torej bilo nekaj takega kakor nekaka antska država, ki so jo Obri po l. 558 uničili, potem ko so spravili s poti poglavarja vodilnega plemena.' - Da ni bila antska moč ne takrat, ne dolgo potem uničena, o tem bi se mogel prof. H. poučiti iz dejstva, da je še l. 602 moral poslati obrski kakan svojega poveljnika Apsiha z vojsko nad Ante, ki so bili tedaj zvezani z Bizantinci.

"Drug primer nasilnega tolmačenja različnih virov v določno svrhu nam nudi enačba, da je Mas'udijev (in Ibrahim-ibn-Jakubov) Máchá, Máček ali Mádjik, mogočni kralj ljudstva Wlináná (Wlinbábá), istoveten z goraj omenjenim Mezamerjem, češ Magak ni drugake kot okrajšani Mezamir." (Mal je uporabljal Westbergovo delo, "Ibrahim-ibn-Jakub's Reisebericht über die Slawenlande aus dem J. 965" priobčeno v Mémoires de l'Académie Impériale des sciences de St. Petersburg, VIII. série, classe hist.-phil., vol. III, No. 4, 1898, str. 10, 51, 131 sl. - Ibrahim-ibn-Jakubovo poročilo o potovanju

slovo slovenske dežele iz leta 965 priobčeno v Razpravah Carske akademije znanosti v St. Petersburgu). "Po tem filološkem salto mortale bi mogle vse besede z enako začetnico pomenjati enake pojme! Že iz Menandra samega moremo povzeti, da morata biti to dve različni osebi. Kajti Mas'udijev Máček je bil silen vladar, Mezamir pa je bil samo (najbrže mlajši) brat antskega oblastnika Kelagasta in je kot tak šele čakal, da mu po slovanskem senioratnem pravu po bratovi smrti pripade 'največja oblast'; da bi pa te ne dosegel, so ga Obri spravili s sveta.

"Mas'udijevje Voliniane nam je iskati dalje v bližini Obodritov, ki jih naš arabski pisatelj takoj za njimi navaja. Morda so to Vilci ali pa Rujanci, nikakor pa ne Duljebi. Kajti tudi te (Dúlabe) naš vir pozna in jim da kralja Wengeslaw (Venčeslav); Mas'udijevi Duljebi so torej Čehi, kjer je poznato neko pleme tega imena. Na te češke Duljebe se torej nanaša Fredegarjevo in Nestorjevo poročilo o njihovem zatiranju po Obrih. Iz zgornje kombinacije glede Volinjanov pa moramo ruske že tudi raditega izločiti, ker se po Nestorju njihovo ime šele pozneje pojavi. Tako se je torej tudi Hauptmannova trias Mas'udij - Nestor - Menander, na kateri je upal s tako gotovostjo dalje graditi, pri bližjem proučevanju razblinila v prazen nič." (Cas, XVII, str. 193-194.)

Poglejmo še kaj pravi edini sočasni vir na katerega se Hauptmann sklicuje kot na temeljni kamen njegovih sklepov in katerega tudi Mal uporablja v svoji kritiki. Takole opiše Menander Protektor nam že poznani dogodek okoli leta 558: "Ko se je voditelj Antov proti njih pričakovanju neko podjetje posrečilo, so takoj začeli Obri pustošiti njih zemljo ter ropati po njih deželi. Ker so prišli Antje vsled tega navala svojih sovražnikov v veliko zadrego, so si izvolili za poslanca Mezamira, Idarizijevega sina in Kelagastovega brata, ter ga poslali k Obrom s prošnjo, da hočejo odkupiti nekoliko tistih ujetnikov, ki so njihov rodu. Poslanec Mezamir, ošaben in bahav človek, je prišel k Obrom ter jako prevzetno in predrzno govoril z njimi. Nato je neki Kotrigur, ki je bil prijatelj Obrom, rekel (obrske mu) kakanu, ko je razvidel sovražnost Antov in pa oholost poslanca Mezamira: 'Ta mož (Mezamir) hoče med Anti doseči največjo oblast, in ako bi se to zgodilo, bi se mogel postaviti nasproti kateremukoli številu sovražnikov. Treba ga je torej umoriti ter brez strahu odstraniti nevarnost pred sovražnikom.' S temi besedami je pregovoril Obre, da se niso brigali za pravice poslanca ter umorili Mezamira. Odslej so večkrat, kakor preje, pustošili po zemlji Antov ter niso nehali od tam goniti ljudi v sužnost." (Kos, Gradivo, I, št. 63, str. 57-58.)

Vsak, kdor vir le na hitro prebere, lahko razvidi, da je Hauptmann v resnici potvrdil vir.

Mezamir ni bil niti kralj niti knez Antov, temveč samo njihov poslanec. Tudi zaključek vira ne govori o kakem prisilnem preseljevanju Antov. Mal pa neutemeljeno domneva, da je Mezamir hotel doseči. Ker Bizantinec Menander pozna njihova imena, smemo sklepati, da so bili Mezamir, njegov oče in brat ugledni antski voditelji. Možno je tudi, da je bil Mezamirjev oče ali njegov brat starešina kakega antskega rodu, vendar iz vira to ni razvidno. Iz vira tudi ne moremo

O duljebjskih krajevnih imenih

Po tej zavrnitvi Hauptmannovih izvajanj o nasilni preselitvi Duljebov, se Mal pomudi še pri krajevnih imenih na Srednje Stajerskem in Koroskem.

Na Srednje Stajerskem se Mal dotakne tega imena čisto na kratko, če že ne površno. Takole pravi: "O Krajevno ime Tudleipin ali Dudleipa (comitatus) me samo na sebi še ne prepriča, da so Obri res le sem presadili narod Duljebov". Pri tem se sklicuje tudi na mnenje štajerskega nemškega zgodovinarja Pircheggerja, ki dvomi "o pristnosti imena in verodostojnosti vira". (O zadnjem glej Pirchegger, "Karantanien und Unterpannonien zur Karolingerzeit" - Karantanija in Spodnja Panonija v času Karolingov, priobčenem v MIÖG, XXX-III (1912), str. 294, 307. Malov citat je v Casu, XVII, str. 194.)

Dalje se Mal pomudi pri imenu Dulieb na Koroskem. takole izva- ja: "Toda že dejstvo samo, da nam vir (ca 1060-70) ni ohranjen v originalu, da se omenja ta kraj, kolikor doslej znano, samo enkrat ter da o njem ni danes ne duha ne sluha, bi moralo nagibati k opreznosti. Pač pa naletimo na Koroskem čisto na kraje (v lokativni obliki) Dol(j)eh, Dul(j)eh. Kmetija in 'loco Dulieb ad Superiorem Villam' po mojem ni nič drugega, ko napačno citirani Dulieb, kar je prepisovalec prav lahko zamenjal, ker sta s b in h v pisavi 11. stoletja pri površnem pogledu v resnici dokaj slična; Nemcu pa je bil vrh tega trdi b na koncu mnogo bližji nego navadni h. Mislim, da je ta Dulieb današnja vas Dole ob Dravi jzh. od Celovca, kjer sta v isti občini kraja Veseca (vasica) in Zgornja Veseca (Ober-, Niederdürfl). O

tem me potrjuje z gornjim skoro istočasni vir, kjer se oba kraja (Dulieb ter Superior Villa) navajata nemško zo Obrundorf ac Dölach. Zanimivo je še to, da se v obeh slučajih meri zemlja po 'slovenskih' kmetijah. Zmotni Dulieb je torej Dulieh - Dolach - Döle, - o kakih sledih razpršenega naroda Duljebov na Koroskem torej niti sledu ne!" (Cas, XVII, str. 195.)

Kar se tiče imena vasi Dulieb na Koroskem ima Mal zelo verjetno prav, brez ozira kje se je nahajala ta vas. Ker pa po njegovem danes ni nobenega kraja s takim ali sličnim imenom blizu Spitala, jugozahodno od Celovca pa imamo vas Dole, zato je res zelo verjetno, da se obe srednjeveški listini nanašata na to vas pri Celovcu. Vedeti pa moramo, da so nasprotnega mnenja A. Jaksch, ki je izdal zgodovinske vire za Korosko, O. Redlich, ki je izdal vire za Tirolsko in naš Franc Kos, ki je izdal Gradivo. Vsi trije so mnenja, da gre za vasico blizu Oberdorfa pri Spitalu, ko govorijo o gornjih dveh listinah. Manj prepričljiv pa je Mal, ko govori o Duljebih na Srednje Stajerskem. O kraju Dulieb oz. Dudleip, nekeje v okolici Radgone, priča vsaj sedem listin med leti 843 in 984; v eni se celo omenja Duljebška grofija. Tukaj ne moremo zanikati obstoj tega kraja. Mal pa ima prav, ko pravi, da ime še ne pomeni, da so Obri sem "presadili" narod Duljebov. (O omenbi krajevnih imen Dudleipa ali Tudleipin glej Kos, Gradivo, II, št. 163, str. 129; št. 172, str. 135; III, št. 296, str. 225; št. 297, str. 227; št. 460, str. 356; št. 473, str. 367; in št. 482, str. 377.)

(Nadaljevanje sledi)

"The whole history of the Soviet Regime is to be seen in terms of a continuous fight against dissent... During the first stage of this fight the Bolsheviks were facing a resistance which developed in the Civil War (1918-20), won by the Bolsheviks, despite their lack of majority support."

"Collectivization started the 3rd stage in the ... Soviet regime's fight against dissent... from that time until 1941, active mass terror was relentlessly used."

In the 2nd stage Lenin conceded greater economic freedom to the hostile people in 1921 with the N.E.P. while systematically crushing any political opposition.

"... a new 'moderate' policy... was established... in 1956 after Krushchev's formal denunciation of Stalin... This act brought the Bolshevik struggle into the... 6th stage."

Naród polski

Advisory Council on Multiculturalism and Citizenship

FIRST ROW: Prof. Keith McLeod, Mrs. Vara Singh, Rev. John Zivku, Ms. Maria DePasquale, Miss Joana Kuras, Dr. George Nagy, Dr. Mavis Burke, Mrs. Telly Kahara, Mr. Vahe Mardirosian, Mrs. Mirosława Gawalewicz, Miss Madeline Ziniak

SECOND ROW: Mr. Julius Hayman, Mr. Chris Antoniou, Mr. Paul Tokiwa, Mr. George Corn, Dr. George Woo, Mr. Mohammed Qaadri, Mr. Sultan Akhtar, Mr. George Burski, Mr. Rick Ayoub, Mr. Alex Christie, Mr. Jay Hong, Mrs. Ana Maria Brazeau

THIRD ROW: Mr. Ignacio Tiqui, Mrs. Margaret Hudak, Prof. Jan Stryland, Dr. Bernard Chandler, Mr. Richard Cumbo, Mr. Talis Kronbergs, Dr. Orest Rudzik, Mrs. Louise Landriault, Mr. Said Zafar, Mr. Tiet Nguyen

LAST ROW: Dr. Augusta Caimmi-Lamoureux, Mr. Al Bernadine, Mr. Ernie Checkeris, Mrs. Jean Gammage, Mr. John Miloyevich, Mrs. Tine Stewart, Dr. Klaus Bongart, Mrs. Wanda Corston, Dr. Rudolf Helling, Mr. Lorenzo Petricone, Miss Rita Cox, Mrs. Maggie Milne, Mr. Ed. Pearson, Mrs. Betty Isserstedt

Missing is V. Mauko, Sick at the time in picture taking.

Conseil consultatif des relations civiques et multiculturelles